

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Број 17

Год. LXIV

Понеделник, 4 февруари 2008

Цена на овој број е 220 денари

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
212. Закон за гаранција на Република Македонија по Договорот за заем, наменет за Проектот за реформи во железницата, кој ќе се склучи меѓу ЈП Македонски железници Инфраструктура - Скопје и Меѓународната банка за обнова и развој.....	2	216. Програма за развој на спорт и млади за 2008 година.....	6
213. Закон за гаранција на Република Македонија по Договорот за заем, наменет за Проектот за реформи во железницата, кој ќе се склучи меѓу Македонски железници Транспорт АД - Скопје и Меѓународната банка за обнова и развој.....	3	217. Правилник за регистрација на моторни и приклучни возила.....	8
214. Одлука за именување член на Советот на Народната банка на Република Македонија.....	5	218. Одлука за управување со кредитниот ризик.....	9
215. Одлука за разрешување од функција на заменик на јавниот обвинител на Основното јавно обвинителство во Скопје.....	5	219. Одлука за консолидирана супервизија.....	16
Исправка на Законот за изменување и дополнување на Законот за Царинската тарифа.....	5	220. Одлука за управување со валутниот ризик.....	19
Исправка на Законот за земјоделското земјиште.....	6	221. Одлука за определување највисоки цени на одделни нафтени деривати утврдени согласно Методологијата.....	21
		Објава за просечната месечна нето плата по работник за месец јануари 2008 година.....	22
		Меѓународни договори	
		1. Закон за ратификација на Стратешкиот договор меѓу Република Македонија и Канцеларијата на Европската полиција.....	1
		2. Закон за ратификација на Седмиот дополнителен протокол на Уставот на Светскиот поштенски сојуз.....	28
		Огласен дел	1-52

**СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
212.**

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ГАРАНЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ПО ДОГОВОРОТ ЗА ЗАЕМ, НАМЕНЕТ ЗА ПРОЕКТОТ ЗА РЕФОРМИ ВО ЖЕЛЕЗНИЦАТА, КОЈ ЌЕ СЕ СКЛУЧИ МЕЃУ ЈП МАКЕДОНСКИ ЖЕЛЕЗНИЦИ ИНФРАСТРУКТУРА – СКОПЈЕ И МЕЃУНАРОДНАТА БАНКА ЗА ОБНОВА И РАЗВОЈ**

Се прогласува Законот за гаранција на Република Македонија по Договорот за заем, наменет за Проектот за реформи во железницата, кој ќе се склучи меѓу ЈП Македонски железници Инфраструктура-Скопје и Меѓународната банка за обнова и развој, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 30 јануари 2008 година.

Бр. 07-534/1
30 јануари 2008 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗА К О Н**ЗА ГАРАНЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ПО ДОГОВОРОТ ЗА ЗАЕМ, НАМЕНЕТ ЗА ПРОЕКТОТ ЗА РЕФОРМИ ВО ЖЕЛЕЗНИЦАТА, КОЈ ЌЕ СЕ СКЛУЧИ МЕЃУ ЈП МАКЕДОНСКИ ЖЕЛЕЗНИЦИ ИНФРАСТРУКТУРА - СКОПЈЕ И МЕЃУНАРОДНАТА БАНКА ЗА ОБНОВА И РАЗВОЈ****Член 1**

Република Македонија го гарантира намирувањето на обврските и исполнувањето на одредбите од Договорот за заем наменет за Проектот за реформи во железницата кој ќе се склучи меѓу ЈП Македонски железници Инфраструктура-Скопје и Меѓународната банка за обнова и развој во износ од 5.970.000 евра, во рокови и услови предвидени во Договорот за заем, доколку ЈП Македонски железници Инфраструктура-Скопје не ги исполнува и сервисира обврските од Договорот за заем.

Член 2

Условите и начинот на користење на заемот од членот 1 на овој закон, ќе бидат утврдени со Договорот за заем меѓу ЈП Македонски железници Инфраструктура-Скопје и Меѓународната банка за обнова и развој.

Член 3

Сите обврски кои произлегуваат од Договорот за заем од членот 1 на овој закон, како и сервисирањето на заемот ќе го врши ЈП Македонски железници Инфраструктура-Скопје од приходите кои ги остварува, во рокови и услови утврдени во Договорот за заем.

Член 4

Рокот на отплата на заемот од членот 1 на овој закон е 17 години, со вклучен грејс период од пет години. Каматната стапка по која ќе се сервисира заемот е

ЛИБОР (за евро валута) плус варијабилен распон. Каматната стапка може да се намали врз основа на претходно донесена одлука на Меѓународната банка за обнова и развој.

Заемот ќе се отплаќа на 24 полугодишни анuitети секоја во износ од 248.750 евра. Отплатата ќе се врши секој 15 април и 15 октомври, почнувајќи од 15 април 2011 година до 15 октомври 2022 година.

Во грејс периодот од пет години, кој претставува и период на реализација на проектот, ќе се отплаќа само каматата на заемот.

На денот на повлекување на средствата, Република Македонија ќе плати еднократна провизија во износ од 1% од износот на заемот на Меѓународната банка за обнова и развој. Износот на еднократната провизија може да биде помал од 1% врз основа на претходно донесена одлука на Меѓународната банка за обнова и развој.

На износот на неповлечени средства од заемот се плаќа провизија во висина од 0,75% годишно. Износот на оваа провизија може да биде помал од 0,75% врз основа на претходно донесена одлука на Меѓународната банка за обнова и развој.

Провизијата на неповлечени средства од ставот 5 на овој член се плаќа полугодишно и тоа на 15 април и на 15 октомври секоја година.

Член 5

Доколку пристигнатите обврски по основ на камата и главнина, во роковите утврдени со Договорот за заем, во име на ЈП Македонски железници Инфраструктура-Скопје ги намири Република Македонија, ЈП Македонски железници Инфраструктура-Скопје е должно во рок од 30 дена од денот на извршувањето на обврската, да пренесе во корист на сметката на приходите на Буџетот на Република Македонија, денарски средства во висина на извршеното плаќање, зголемено за пресметаната камата и за настанатите трошоци поврзани со соодветната трансакција.

Министерот за финансии има право да издаде налог до Управата за јавни приходи за блокирање на средствата на ЈП Македонски железници Инфраструктура-Скопје по основ на враќање на ДДВ со цел за намирување на пристигнатите обврски кон кредиторот, односно надоместување на државата на денарски средства во висина на извршеното плаќање, зголемено за пресметаната камата и за настанатите трошоци поврзани со соодветната трансакција.

Член 6

За регулирање на меѓусебните права и обврски, кои произлегуваат од Договорот за заем и Договорот за гаранција, Министерството за финансии и ЈП Македонски железници Ифраструктура-Скопје се обврзуваат да склучат посебен договор.

Член 7

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, престанува да важи Законот за гаранција на Република Македонија по Договорот за заем, наменет за проектот за реформи во железницата, кој ќе се склучи меѓу ЈП Македонски железници Инфраструктура-Скопје и Меѓународната банка за обнова и развој (“Службен весник на Република Македонија” број 109/2005).

Член 8

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

L I G J**PËR GARANCINË E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SIPAS MARRËVESHJES PËR HUA, TË DEDIKUAR PËR REFORMA NË HEKURUDHË, E CILA DO TË LIDHET NDËRMJET NP HM INFRASTRUKTURA - SHKUP DHE BANKËS NDËRKOMBËTARE PËR RINDËRTIM DHE ZHVILLIM****Neni 1**

Republika e Maqedonisë e garanton përbushjen e obligimeve dhe zbatimin e dispozitave nga Marrëveshja për hua dedikuar Projektit për reforma në hekurudhë e cila do të lidhet ndërmjet NP Hekurudhat e Maqedonisë Infrastruktura - Shkup dhe Bankës Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim në shumë prej 5 970 000 euro, në afate dhe kushte të parapara në Marrëveshjen për hua, nëse NP Hekurudhat e Maqedonisë Infrastruktura - Shkup nuk i plotëson dhe servison obligimet nga Marrëveshja për hua.

Neni 2

Kushtet dhe mënyra e shfrytëzimit të huas nga neni 1 i këtij ligji, do të përcaktohen me Marrëveshjen për hua ndërmjet NP Hekurudhat e Maqedonisë Infrastruktura - Shkup dhe Bankës Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim.

Neni 3

Të gjitha obligimet të cilat dalin nga Marrëveshja për hua nga neni 1 i këtij ligji, si dhe servisimin e huas do ta kryejë NP Hekurudhat e Maqedonisë Infrastruktura - Shkup nga të hyrat të cilat i realizon, në afate dhe kushte të përcaktuara në Marrëveshjen për hua.

Neni 4

Afati i pagesës së huas nga neni 1 i këtij ligji është 17 vjet, me grejs periudhë përfshirjeje prej 5 vjetësh. Shkalla e kamatës sipas së cilës do të servisohej huaja është LIBOR (për euro valutë) plus periudha variabile. Shkalla e kamatës mund të zvogëlohet në bazë të marrjes së vendimit paraprak të Bankës ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim.

Huaja do të paguhet në 24 anuitete gjysmëvjetore secila në shumë prej 248 750 euro. Pagesa do të bëhet në çdo 15 prill dhe 15 tetor, duke filluar nga 15 prilli 2011 deri në 15 tetor 2022.

Në grejs periudhën prej 5 vjetësh, e cila paraqet edhe periudhën e realizimit të projektit, do të paguhet vetëm kamata e huas.

Në ditën e tërheqjes së mjeteve, Republika e Maqedonisë do të paguajë provizion të njëfishtë në shumë prej 1% nga shuma e huas së Bankës Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim. Shuma e provizionit të njëfishtë mund të jetë më e vogël se 1% në bazë të marrjes së vendimit paraprak të Bankës Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim.

Për shumën e mjeteve të patërhequra paguhet provizion në lartësi prej 0.75% në vit. Shuma e këtij provizion mund të jetë më e vogël se 0.75% në bazë të marrjes së vendimit paraprak të Bankës Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim.

Provizioni i mjeteve të patërhequra nga paragrafi 5 i këtij neni paguhet në gjysmëvjetor dhe atë në çdo 15 prill dhe 15 tetor çdo vit.

Neni 5

Nëse obligimet e arritura në bazë të kamatës dhe kryegjësë, në afatet e përcaktuara në Marrëveshjen për hua, në emër të NP Hekurudhat e Maqedonisë Infrastruktura -

Shkup i mbulon Republika e Maqedonisë, NP Hekurudhat e Maqedonisë Infrastruktura - Shkup është e detyruar që në afat prej 30 ditësh nga dita e realizimit të obligimit, të bartë në interes të llogarisë së të hyrave të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë, mjete në denarë në lartësi të pagesës së kryer, të zmadhuar për kamatën e përllogaritur dhe të harxhimeve të bëra të lidhura me transaksionin adekuat.

Ministri i Financave ka të drejtë t'i japë urdhëresë Drejtorisë për të Hyra Publike për bllokimin e mjeteve të NP Hekurudhat e Maqedonisë Infrastruktura - Shkup në bazë të kthimit të TVSH me qëllim të përbushjes së obligimeve të arritura ndaj kreditorit, gjegjësisht kompensim shtetit mjete në denarë në lartësi të pagesës së ekzekutive, të zmadhuar për kamatën e përllogaritur dhe për harxhimet e bëra të lidhura me transaksionin adekuat.

Neni 6

Për rregullimin e të drejtave dhe obligimeve të ndërsjella, të cilat dalin nga Marrëveshja për hua dhe Marrëveshja për garanci, Ministria e Financave dhe NP Hekurudhat e Maqedonisë Infrastruktura - Shkup obligohen të lidhin marrëveshje të veçantë.

Neni 7

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, shfuqizohet Ligji për garanci i Republikës së Maqedonisë sipas Marrëveshjes për hua, të dedikuar për projektin për reforma në hekurudhë, i cili do të lidhet ndërmjet NP Hekurudhat e Maqedonisë dhe Bankës Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 109/2005).

Neni 8

Ky ligj hyn në fuqi me ditën e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

213.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ГАРАНЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ПО ДОГОВОРОТ ЗА ЗАЕМ, НАМЕНЕТ ЗА ПРОЕКТОТ ЗА РЕФОРМИ ВО ЖЕЛЕЗНИЦАТА, КОЈ ЌЕ СЕ СКЛУЧИ МЕЃУ МАКЕДОНСКИ ЖЕЛЕЗНИЦИ ТРАНСПОРТ АД - СКОПЈЕ И МЕЃУНАРОДНАТА БАНКА ЗА ОБНОВА И РАЗВОЈ**

Се прогласува Законот за гаранција на Република Македонија по Договорот за заем, наменет за Проектот за реформи во железницата, кој ќе се склучи меѓу Македонски железници Транспорт АД – Скопје и Меѓународната банка за обнова и развој,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 30 јануари 2008 година.

Бр. 07-533/1
30 јануари 2008 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Цвренковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗАКОН
ЗА ГАРАНЦИЈА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ПО ДОГОВОРОТ ЗА ЗАЕМ, НАМЕНЕТ ЗА ПРОЕ-
КТОТ ЗА РЕФОРМИ ВО ЖЕЛЕЗНИЦАТА, КОЈ ЌЕ
СЕ СКЛУЧИ МЕЃУ МАКЕДОНСКИ ЖЕЛЕЗНИЦИ
ТРАНСПОРТ АД - СКОПЈЕ И МЕЃУНАРОДНАТА
БАНКА ЗА ОБНОВА И РАЗВОЈ

Член 1

Република Македонија го гарантира намирувањето на обврските и исполнувањето на одредбите од Договорот за заем наменет за Проектот за реформи во железницата кој ќе се склучи меѓу Македонски железници Транспорт АД-Скопје и Меѓународната банка за обнова и развој во износ од 9.030.000 евра, во рокови и услови предвидени во Договорот за заем, доколку Македонски железници Транспорт АД-Скопје не ги исполнува и сервисира обврските од Договорот за заем.

Член 2

Условите и начинот на користење на заемот од членот 1 на овој закон, ќе бидат утврдени со Договорот за заем меѓу Македонски железници Транспорт АД-Скопје и Меѓународната банка за обнова и развој.

Член 3

Сите обврски кои произлегуваат од Договорот за заем од членот 1 на овој закон, како и сервисирањето на заемот ќе го врши Македонски железници Транспорт АД-Скопје од приходите кои ги остварува, во рокови и услови утврдени во Договорот за заем.

Член 4

Рокот на отплата на заемот од членот 1 на овој закон е 17 години, со вклучен грејс период од пет години. Каматната стапка по која ќе се сервисира заемот е ЛИБОР (за евро валута) плус варијабилан распон. Каматната стапка може да се намали врз основа на претходно донесена одлука на Меѓународната банка за обнова и развој.

Заемот ќе се отплаќа на 24 полугодишни анuitети секоја во износ од 376.250 евра. Отплатата ќе се врши секој 15 април и 15 октомври, почнувајќи од 15 април 2011 година до 15 октомври 2022 година.

Во грејс периодот од пет години, кој претставува и период на реализација на проектот, ќе се отплаќа само каматата на заемот.

На денот на повлекување на средствата, Република Македонија ќе плати еднакратна провизија во износ од 1% од износот на заемот на Меѓународната банка за обнова и развој. Износот на еднакратната провизија може да биде помал од 1% врз основа на претходно донесена одлука на Меѓународната банка за обнова и развој.

На износот на неповлечени средства од заемот се плаќа провизија во висина од 0,75% годишно. Износот на оваа провизија може да биде помал од 0,75% врз основа на претходно донесена одлука на Меѓународната банка за обнова и развој.

Провизијата на неповлечени средства од ставот 5 на овој член се плаќа полугодишно и тоа на 15 април и на 15 октомври секоја година.

Член 5

Доколку пристигнатите обврски по основ на камата и главнина, во роковите утврдени со Договорот за заем, во име на Македонски железници Транспорт АД-Скопје ги намира Република Македонија, Македонски железници Транспорт АД-Скопје е должно во рок од 30 дена од денот на извршувањето на обврската, да

пренесе во корист на сметката на приходите на Буџетот на Република Македонија, денарски средства во висина на извршеното плаќање, зголемено за пресметаната камата и за настанатите трошоци поврзани со соодветната трансакција.

Министерот за финансии има право да издаде налог до Управата за јавни приходи за блокирање на средствата на Македонски железници Транспорт АД-Скопје по основ на враќање на ДДВ со цел за намирување на пристигнатите обврски кон кредиторот, односно надоместување на државата на денарски средства во висина на извршеното плаќање, зголемено за пресметаната камата и за настанатите трошоци поврзани со соодветната трансакција.

Член 6

За регулирање на меѓусебните права и обврски, кои произлегуваат од Договорот за заем и Договорот за гаранција, Министерството за финансии и Македонски железници Транспорт АД-Скопје се обврзуваат да склучат посебен договор.

Член 7

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, престанува да важи Законот за гаранција на Република Македонија по Договорот за заем, наменет за проектот за реформи во железницата, кој ќе се склучи меѓу ЈП Македонски железници и Меѓународната банка за обнова и развој ("Службен весник на Република Македонија" број 109/2005).

Член 8

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J

**PËR GARANCINË E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË
SIPAS MARRËVESHJES PËR HUA, TË DEDIKUAR
PËR PROJEKTIN PËR REFORMA NË HEKURUDHË,
E CILA DO TË LIDHET NDËRMJET HEKURUDHAVE
TË MAQEDONISË - TRANSPORTI SHA - SHKUP DHE
BANKËS NDËRKOMBËTARE PËR RINDËRTIM DHE
ZHVILLIM**

Neni 1

Republika e Maqedonisë e garanton përmbyshjen e obligimeve dhe realizimin e dispozitave nga Marrëveshja për hua të dedikuar për Projektin për reforma në hekurudhë, e cila do të lidhet ndërmjet Hekurudhave të Maqedonisë - Transporti SHA - Shkup dhe Bankës Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim në shumë prej 9 030 000 euro, në afatet dhe kushtet e parapara në Marrëveshjen për hua, nëse Hekurudhat e Maqedonisë - Transporti SHA - Shkup nuk i plotëson dhe servison obligimet nga Marrëveshja për hua.

Neni 2

Kushtet dhe mënyra e shfrytëzimit të huas nga neni 1 i këtij ligji, do të përcaktohen me Marrëveshjen për hua ndërmjet Hekurudhave të Maqedonisë - Transporti SHA - Shkup dhe Bankës Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim.

Neni 3

Të gjitha obligimet të cilat dalin nga Marrëveshja për hua të nenit 1 të këtij ligji, si dhe servisimin e huas do ta kryejë Hekurudhat e Maqedonisë - Transport AD-Shkup nga të hyrat të cilat i realizon, në afatet dhe kushtet e përcaktuara në Marrëveshjen për hua.

Neni 4

Afati i pagesës së huas nga neni 1 i këtij ligji është 17 vjet, me përfshirje të grejs periudhës prej 5 vjetësh. Shkalla e kamatës sipas së cilës do të servisohej huaja është LIBOR (për valutën euro) plus periudha variabile. Shkalla e kamatës mund të zvogëlohet në bazë të vendimit të marrë paraprakisht të Bankës Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim.

Huaja do të paguhet në 24 anuitete gjysmëvjetore secila në shumë prej 367 250 euro. Pagesa do të bëhet çdo 15 prill dhe 15 tetor, duke filluar prej 15 prill 2011 deri më 15 tetor 2022.

Në grejs periudhën prej 5 vjetësh, e cila paraqet edhe periudhën e realizimit të projektit, do të paguhet vetëm kamata e huas.

Në ditën e tërheqjes së mjeteve, Republika e Maqedonisë do t'i paguajë provizion të njëfishtë në shumë prej 1% nga shumata e huas Bankës Ndërkombëtare për Rindërtim dhe zhvillim. Shuma e provizionit të njëfishtë mund të jetë më e vogël se 1% në bazë të marrjes së vendimit paraprak të Bankës Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim.

Për shumën e mjeteve të patërhequra nga huaja paguhet provizion në shumë prej 0,75% në vit. Shuma e këtij provizion mund të jetë më e vogël se 0,75% bazë të marrjes së vendimit paraprak të Bankës Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim.

Provizioni i mjeteve të patërhequra nga paragrafi 5 i këtij neni paguhet në gjysmëvjetorë dhe atë më 15 prill dhe 15 tetor për çdo vit.

Neni 5

Nëse obligimet e arritura në bazë të kamatës dhe kryegjësë, në afatet e përcaktuara me Marrëveshjen për hua, në emër të Hekurdhhave të Maqedonisë - Transporti SHA - Shkup i plotëson Republika e Maqedonisë, Hekurdhat e Maqedonisë - Transporti SHA - Shkup është e detyruar që në afat prej 30 ditësh nga dita e realizimit të obligimit, të bartë në interes të llogarisë së të hyrave të Buxhetit të Republikës së Maqedonisë, mjete në denarë në shumë të pagesës së ekzekutive, të zmadhuar për kamatën e llogaritur dhe për harxhimet e bëra të lidhura me transaksionin adekuat.

Ministri i Financave ka të drejtë t'i japë urdhëresë Drejtorisë së të Hyrave Publike për bllokimin e mjeteve të Hekurdhhave të Maqedonisë - Transporti SHA - Shkup në bazë të kthimit të TVSH-së me qëllim të përmbushjes së obligimeve të arritura ndaj kreditorit, gjegjësisht kompensim shtetit me mjete në denarë në shumën e pagesës së ekzekutive, të zmadhuar për kamatën e llogaritur dhe për harxhimet e bëra të lidhura me transaksionin adekuat.

Neni 6

Për rregullimin e të drejtave dhe obligimeve të ndërsjella, të cilat dalin nga Marrëveshja për hua dhe Marrëveshja për garanci, Ministria e Financave dhe Hekurdhat e Maqedonisë - Transporti AD - Shkup obligohen të lidhin marrëveshje të veçantë.

Neni 7

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, shfuqizohet Ligji për garanci i Republikës së Maqedonisë sipas Marrëveshjes për hua, të dedikuar për projektin për reforma në hekurudhë, e cila do të lidhet ndërmjet NP Hekurdhat e Maqedonisë dhe Bankës Ndërkombëtare për Rindërtim dhe Zhvillim ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 109/2005).

Neni 8

Ky ligj hyn në fuqi me ditën e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

214.

Врз основа на член 60 став 1 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 3/2002, 51/2003, 85/2003, 40/2004, 61/2005 и 129/2006), Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 30 јануари 2008 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА ИМЕНУВАЊЕ ЧЛЕН НА СОВЕТОТ НА НАРОДНАТА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1. За член на Советот на Народната банка на Република Македонија се именува

- д-р Сашо Арсов, дипломиран економист.

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 07-535/1
30 јануари 2008 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

215.

Врз основа на член 68 став 2 од Уставот на Република Македонија, Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 30 јануари 2008 година, донесе

О Д Л У К А

ЗА РАЗРЕШУВАЊЕ ОД ФУНКЦИЈА НА ЗАМЕНИК НА ЈАВНИОТ ОБВИНИТЕЛ НА ОСНОВНОТО ЈАВНО ОБВИНИТЕЛСТВО ВО СКОПЈЕ

1. Од функцијата заменик на јавниот обвинител на Основното јавно обвинителство во Скопје се разрешува Бисера Леова Константиновска, поради исполнување услови за старосна пензија.

2. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Бр. 07-536/1
30 јануари 2008 година
Скопје

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗАКОНОДАВНО-ПРАВНА КОМИСИЈА НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

По извршеното срамнување со изворниот текст е утврдено дека во текстот на Законот за изменување и дополнување на Законот за Царинската тарифа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 10/2008) е направена грешка, поради што се дава

И С П Р А В К А

НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЦАРИНСКАТА ТАРИФА

Во членот 2 наместо зборовите: „зборот „слично““ треба да стојат зборовите: „кратенката „сл.““

Бр. 10-433/2
1 февруари 2008 година
Скопје

Од Законодавно-правната комисија
на Собранието на Република
Македонија

По извршеното срамнување со изворниот текст е утврдено дека во текстот на Законот за земјоделското земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр. 135/2007) е направена грешка, поради што се дава

И С П Р А В К А
НА ЗАКОНОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКОТО ЗЕМЈИШТЕ

Во членот 36 став 3 наместо бројот „8“ треба да стои бројот „9“.

Бр. 10-393/2 Од Законодавно-правната комисија
1 февруари 2008 година на Собранието на Република
Скопје Македонија

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
216.

Врз основа на член 41 од Законот за извршување на Буџетот на Република Македонија за 2008 година („Службен весник на Република Македонија“ бр. 160/07), Владата на Република Македонија, на седница одржана на ден 29.01. 2008 година, донесе

П Р О Г Р А М А
ЗА РАЗВОЈ НА СПОРТ И МЛАДИ ЗА 2008 ГОДИНА

Агенцијата за млади и спорт, во рамките на обврските кои произлегуваат од Законот за организација и работа на органите на управата („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00), Програмата за работа на Владата на Република Македонија, определбите на Собранието на Република Македонија за следење на состојбите во областа на спортот, програмите и програмските определби на националните спортски федерации и актуелните состојби во дејноста спорт, се определува во 2008 година непосредно да реализира повеќе програмски задачи.

Со планираните средства ќе се реализираат програми со кои се остварува јавниот интерес на државата утврдени во членот 22 од Законот за спортот („Службен весник на Република Македонија“ бр. 29/02 и 66/04), при што како приоритет се наметнува одржување на националниот систем на натпревари и учеството на меѓународните натпревари на репрезентации, клубови и поединци кои оствариле право и норма за учество.

Согласно утврдените средства во Буџетот на Република Македонија за 2008 година, во раздел 16101 – Агенција за млади и спорт, истите да се користат за:

I. Потпрограма 20 спорт, ставка 463 - Трансфер до невладини организации за кои се утврдени 35.000.000,00 денари

1.Раздел 16101 – Агенција за млади и спорт
Потпрограма 20 спорт,
ставка 463 – Трансфер до невладини организации

Реден број	Опис	Износ
1.	Партиципација за финансирање на националните спортски федерации	6.500.000,00
2.	Партиципација за финансирање на други корисници од спортот	5.500.000,00

3.	Партиципација за финансирање на проекти од областа на спортот	8.000.000,00
4.	Партиципација за финансирање на спортските клубови	15.000.000,00
	Вкупно:	35.000.000,00 денари

1.Партиципација за финансирање на националните спортски федерации, за кои се утврдени во износ од 6.500.000,00 денари.

Средствата се наменети за партиципација во обезбедување на непречена функција на 46 национални спортски федерации, во кои се здружени повеќе од 1.500 спортски клубови, а се насочени: за партиципација за стручна работа; обезбедување на просторни услови; функција на органи и тела во федерациите; стручна работа со репрезентациите на националните спортски федерации, чиј број изнесува повеќе од 150, во различни категории, по пол и возраст; обезбедување на стручна поддршка во обезбедување на функционирање на националниот систем на натпревари во трети и четврти степен на натпревари.

2. Партиципација за финансирање на други корисници од спортот, за кои се утврдени износ од 5.500.000,00 денари.

Програмите на националните спортски федерации, клубовите, општинските спортски сојузи, предвидуваат низа активности кои се условени со редовно комуницирање со органи и тела на меѓународните спортски асоцијации, при што со учеството се стекнуваат одредени права, но во исто време и обврски, за кои се потребни значителни средства. Така, приоритети имаат редовните годишни котизации за членство во меѓународните асоцијации, за кои се партиципира со дел од средства.

Значаен сегмент е реализацијата на обврските кои произлегуваат од меѓународните договори, кои Република Македонија ги ратификувала, со што и создала и одредени обврски во однос на нивно спроведување. Секако обврските се поголеми во однос на спроведување на договорите со кои се води борба против допингот во спортот и спречување на насилството на спортските терени.

Се планира да се подржат повеќе активности и тоа: примена на науката во спортот; обезбедување на мерни инструменти, опрема и реквизити за најуспешните спортисти; континуирана едукацијана стручните кадри во спортот, тренери, лекари, физиотерапевти, нутрицисти, психолози и др.); континуирани активности за спроведување на процесот на децентрализација во спортот во сите единици на локалната самоуправа и други активности.

3. Партиципација за финансирање на проекти од областа на спортот, за кои се утврдени во износ од 8.000.000,00 денари.

Поддршка и промоција на проекти на спортските клубови и здруженија, кои ќе се промовираат и реализираат идеи и активности со кои спортот ќе се користи, како средства за воспоставување и водење на младите во секојдневието и притоа ќе биде основна алтернатива во борба против пороците и несаканите појави кај младите. Секако, ќе се подржат и проектите кои ќе придонесат за социјална кохезија на младите, за дружење на млади од различни ентитети, меѓусебно запознавање и дружење, промоција на различни мултикултурни вредности, толеранција со животот, особено меѓу младите. Поддршка на проекти со кои ќе се зголеми опфатот на лица со инвалидитет и лица со пречки во развојот.

4. Партиципација за финансирање на спортски клубови, за кои се утврдени во износ од 15.000.000,00 денари.

Со оваа ставка се подржуваат спортските клубови кои оствариле пласман и се рангирани како првопласирани во националниот систем на натпревари. Националните спортски федерации, во зависност од системот на натпревари по завршување на натпреварите до Агенцијата за млади и спорт го доставуваат рангот на клубовите во националниот систем на натпревари, за кои се партиципираат 11 месечни рати во нивните програми. Висината на средствата е утврдена според рангот, а бројот на клубовите е утврден согласно вкупниот број и членови во федерациите. Такво право остваруваат 115 клуба во 30 национални спортски федерации. За дел од специфичните федерации, училишна студентска, за лицата со инвалидитет, воздухопловната, планинарски спортови, се дава месечен надоместок кој се употребува за одржување на системот на натпревари во тие федерации.

II. Потпрограма 30 млади, ставка 463-Трансфер до невладини организации за кои се утврдени 14.000.000,00 денари

Реден број	Опис	Износ
1.	Сегмент трансфери до непрофитни организации и поддршка на младите и младинските здруженија	4.000.000,00
2.	Сегмент поддршка на проекти за млади	9.000.000,00
3.	Сегмент планирана резерва за активности за унапредување на младински стандард	1.000.000,00
	Вкупно:	14.000.000,00 денари

1. Сегмент трансфери до непрофитни организации и поддршка на младинските здруженија, за кои се утврдени во износ од 4.000.000,00 денари.

Средствата ќе бидат насочени за подржување на проекти на младински и други здруженија на граѓани, што се однесуваат на подигање на степенот на активно учество на младите во сите области од нивен интерес, која е потврдена практика во земјите во Европа и пошироко.

Право за учество имаат сите здруженија на граѓани чие членство е претежно млади до 30 години и оние здруженија кои работат со млади и чии активности се однесуваат на младите.

Предност во прифаќањето на проектите ќе имаат оние кои содржат: социјална инклузија, активна партиципација и работа со млади на терен, обука на млади и тренинг на младински НВО и што ќе дадат придонес кон националната стратегија за млади.

2. Сегмент поддршка на проекти за млади, за кои се утврдени во износ од 9.000.000,00 денари.

Постигнување на резултати во едукација и анимација на учесниците во средното образование и на младите, се основа за надградување на програмските активности: Медиумска кампања за борба против дрогата; Летните едукативни кампови; градењето и развивањето на младинските канцеларии; обезбедување на материјални услови за нивно функционирање и др.

Поддршка и поттикнување на развојот на мрежата на невладините организации како услов за создавање на младинска структура врз принцип на единствена младинска политика.

3. Сегмент планирана резерва за активности за унапредување на младински стандард, за кои се утврдени во износ од 1.000.000,00 денари.

Средствата се планираат како резерва и ќе бидат насочени за непланирани активности во текот на годината, со кои ќе се обезбеди поддршка на проекти поврзани со унапредување на младинскиот стандард, а истите неможат да се предвидат однапред.

III. Потпрограма 40-Меѓународни активности за спорт и млади, ставка ставка 463-Трансфер до невладини организации за кои се утврдени 30.000.000,00 денари

Реден број	Опис	Износ
1.	Партиципација за финансирање на меѓународни програми на националните спортски федерации	21.000.000,00
2.	Партиципација за финансирање меѓународните традиционални спортски приредби и манифестации	3.000.000,00
3.	Партиципација за учество и организација на европски и светски првенства на националните спортски федерации и клубовите кои оствариле право за учество на меѓународни натпревари	3.000.000,00
4.	Планирана резерва, за високи спортски остварувања и издавачка дејност	3.000.000,00
	Вкупно:	30.000.000,00 денари

1. Партиципација за финансирање на меѓународните програми на националните спортски федерации, за кои се утврдени во износ од 21.000.000,00 денари.

Планирана е поддршка на програмите на националните спортски федерации за нивно учество во меѓународниот систем на натпревари. Наши спортисти, репрезентации и клубови ќе настапат на регионални првенства (балкански и натпревари на земјите од Југоисточна Европа), Европски и Светски првенства, купови, отворени првенства и друг вид на меѓународни натпревари. Со овие средства се партиципира до 10% од програмите на федерациите, што и ги условува да имаат строги критериуми при определувањето да се учествува на некој меѓународен натпревар. Слични се проблемите на екипните и индивидуалните спортови во однос на обезбедување подготовки и учество на меѓународните натпревари.

Со дел од средствата, непосредно ќе се финансираат и програмите на учесниците на Олимписките игри во Пекинг 2008 година, преку националните спортски федерации.

Најголемиот дел од федерациите при определување на интересот за учество се определуваат за настап на балкански првенства и шампионати.

2. Партиципација за финансирање на меѓународните традиционални спортски програми и манифестации, за кои се утврдени во износ од 3.000.000,00 денари.

Во Република Македонија се одржуваат педесеттина на традиционални спортски приредби и манифестации. Еден дел од нив се и составен дел на календарите за натпревари на меѓународните спортски асоцијации. Свој висок рејтинг во изминатите неколку децении остварија повеќе манифестации, со кои се претставиле пред меѓународната спортска јавност и како добри организатори и домаќини. Согласно програмата, во 2008 година ќе бидат подржани околу дваесеттина традиционални спортски манифестации, кои ќе се организираат вон нашата земја. Сумата се определува во зависност од бројот на земји учеснички, учесници и квалитетот на натпреварувачите.

3. Партиципација за учество и организација на европски и светски првенstva на националните спортски федерации и клубови кои оствариле право за учество на меѓународни натпревари, за кои се утврдени во износ од 3.000.000,00 денари

Во Република Македонија, очекуваме одржување на неколку Балкански првенства и шампионати, за кои се планирани симболични средства, при што инсистираме организаторите да го понесат и најголемиот товар.

4. Планирана резерva, za visoki sportski ostvaruvanja i izdavacka dejnost, za koji se utvrdeni vo iznos od 3.000.000,00 denari.

Во текот на 2008 година наши спортисти, екипи и репрезентации ќе учествуваат на голем број меѓународни натпревари, за кои понекој пат има и непредвидени трошоци. Со резервата се планира и поддршка на издавачката дејност во областа на спортот.

Оваа програма влегува во сила наредниот ден, од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 19-317/1
29 јануари 2008 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Габриела Коневска-Трајковска**, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ
217.

Врз основа на член 417 алинеја 15 од Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата („Службен весник на Република Македонија“ бр.54/2007), министерот за внатрешни работи донесе

П Р А В И Л Н И К ЗА РЕГИСТРАЦИЈА НА МОТОРНИ И ПРИКЛУЧНИ ВОЗИЛА

Член 1

Со овој правилник се пропишува регистрацијата на моторни и приклучни возила (во натамошниот текст: возила).

Член 2

Регистрацијата на возила се врши по поднесено барање за регистрација на возила, односно по поднесено барање за продолжување на регистрација на возила.

Барањето од став 1 на овој член го поднесува сопственикот, односно носителот на правото на користење, до надлежната организациона единица на Министерството за внатрешни работи или до овластено правно лице за вршење технички преглед на возила (во натамошниот текст: субјект надлежен за регистрација).

Барањето за продолжување на регистрацијата на возилото се поднесува пред истекот на важноста на сообраќајната дозвола.

Член 3

Во барањето од член 2 на овој правилник, се запишуваат техничките податоци за возилото од документацијата на производителот на возилото или од признати каталози за возилото. Точноста на внесените податоци ја заверува овластениот работник на субјектот надлежен за регистрација.

Член 4

Барањето за регистрација, односно барањето за продолжување на регистрација на возила во сопственост на дипломатско-конзуларни претставништва и мисии на странски држави, претставништва на меѓународни организации во Република Македонија и странски трговски, сообраќајни, културни и други претставништва во Република Македонија, се поднесува до субјектот надлежен за регистрација.

При поднесување на барањето од став 1 на овој член, се поднесува и:

- доказ за сопственост на возилото ако возилото првпат се регистрира, односно доказ за потеклото ако возилото веќе било регистрирано;

- доказ дека се регулирани царинските и даночните обврски за возилото;

- полиса за задолжително осигурување на возилото и
- доказ за техничката исправност на возилото.

Покрај доказите од став 2 на овој член, членовите на персоналот на претставништвата и мисиите од став 1 на овој член поднесуваат на увид и важечка дипломатска, конзуларна или службена лична карта.

Кон барањето за регистрација, односно кон барањето за продолжување на регистрација на возила од странски трговски, сообраќајни, културни и други претставништва и на странски дописништва, покрај доказите од став 2 точки од 1 до 4 на овој член, се приложува и решение за упис во регистарот на претставништва на странски лица во Република Македонија.

Странците - постојани службеници во странските трговски, сообраќајни, културни и други претставништва, кон барањето за регистрација, покрај доказите од став 2 точки од 1 до 4 на овој член, приложуваат и потврда за вработување во странското претставништвото, издадена од тоа претставништво и потпишана од овластено лице на претставништвото.

За возилата на странците во културните претставништва и во странските дописништва, како и на постојаните странски дописници, кон барањето за регистрација, односно кон барањето за продолжување на регистрација на возила, покрај доказите од став 2 точки од 1 до 4 на овој член, се приложува и доказ од надлежен орган кај кого во Република Македонија се регистрирани за вршење на својата дејност.

Странците на кои заради школување, специјализација, научно истражување, вработување или вршење на професионална дејност, давање азил или признавање на статус на бегалец им е издадено одобрение за привремен престој подолг од шест месеци или за постојан престој во Република Македонија, покрај доказите од став 2 точки од 1 до 4 на овој член, кон поднесеното барање за регистрација, односно барање за продолжување на регистрација на возила, поднесуваат и уверение за регулиран престој во Република Македонија.

Член 5

Возилото нема да се регистрира ако:

- не постојат соодветни докази за сопственоста, односно потеклото на возилото, како и за сопственоста и потеклото на шасијата што дополнително е вградена во возилото;
- возилото е поединечно составено, а сопственикот, односно носителот на правото на користење на возилото не поседува доказ за потеклото на шасијата како доказ дека истата е одјавена од надлежниот орган каде што претходно возилото било регистрирано;
- не е дозволено да сообраќа на територијата на Република Македонија, односно ако според прописите на Република Македонија не може да се регистрира, односно користи;
- не се извршени обврските од член 4 став 2 алинеја 2 на овој правилник;
- не постои доказ за техничката исправност на возилото и уверение за извршеното испитување кога возилото е поединечно произведено, составено или преправено;
- не постои доказ за сообразност на возилото со важечките хомологациски прописи во Република Македонија, освен во случаи утврдени со закон;
- возилото има уреди и ознаки на возило на Министерството за внатрешни работи, на Армијата на Република Македонија, на службата за брза помош и на пропивножарната служба, а намената му е променета.

Член 6

При прва регистрација на возилото, кога се исполнети условите утврдени со закон и по извршениот технички преглед на кој е констатирана техничката исправност на возилото се издаваат регистарски таблици согласно закон и се врши заверка на извршената регистрација на возилото во сообраќајната дозвола, а во случај на продолжување на регистрација се врши само заверка на извршената регистрација на возилото во сообраќајната дозвола.

Член 7

Извршената регистрација се евидентира во досие и регистар.

Досието до став 1 на овој член се состои од: барање за регистрација и докази за потеклото, сопственоста и промената на сопственоста на возилото; за регулираните царински и даночни обврски, такси и слично; уверение за извршено испитување кога возилото е поединечно произведено, составено или преправено, документи со кои се докажува дека се исполнети хомологациските прописи, како и полиса за задолжително осигурување.

Регистарот од став 1 на овој член ги содржи следните податоци: реден број; ознаки на регистарска таблица; вид, марка, тип и година на производство на возилото; број на шасија; број на мотор; боја на возило; лични податоци и живеалиште на сопственикот на возилото; рок на важење на регистрацијата и рубрика за забелешки.

Член 8

Со денот на влегувањето во сила на овој правилник престанува да важи Правилникот за регистрација на моторни и приклучни возила и за водењето на евиденцијата за регистрираните моторни и приклучни возила („Службен весник на Република Македонија“ бр. 97/2000 и 51/2005).

Член 9

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 13.1-5826/1
29 јануари 2008 година
Скопје

Министер
за внатрешни работи,
м-р **Гордана Јанкулоска**, с.р.

**НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА****218.**

Врз основа на член 64 став 1 точка 22 од Законот за Народна банка на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 3/02, 51/03, 85/03, 40/04, 61/05 и 129/06) и член 68 став 1 и член 69 став 2 од Законот за банките („Службен весник на РМ“ бр. 67/2007), Советот на Народна банка на Република Македонија донесе

**О Д Л У К А
ЗА УПРАВУВАЊЕ СО КРЕДИТНИОТ РИЗИК****I. ОПШТИ ОДРЕДБИ**

1. Со оваа одлука се пропишува методологијата за управување со кредитниот ризик, која вклучува критериуми за класификација на активните билансни и вонбилансни ставки на банката според степенот на ризичност, начинот на утврдување и висината на износот на исправка на вредноста и на посебната резерва, како и опфатот и содржината на системот за управување со кредитниот ризик.

2. Банката е должна да воспостави систем за идентификување, мерење, следење и контрола на кредитниот ризик на кој таа е изложена во своето работење.

Под кредитен ризик, според оваа одлука, се подразбира ризик од загуба за банката, поради неможноста нејзиниот клиент да ги измирува своите обврски спрема неа, во договорениот износ и/или во договорените рокови.

3. Клиент според оваа одлука, претставува лице и лицата поврзани со него, кое е:

- корисник на кредит или друг облик на изложеност на кредитен ризик одобрен од страна на банката,
- издавач на финансиски инструмент врз основа на кој банката е изложена на кредитен ризик.

**II. КЛАСИФИКАЦИЈА НА ИЗЛОЖЕНОСТА
НА КРЕДИТЕН РИЗИК**

4. Банката е должна да изврши класификација на секоја активна билансна и вонбилансна ставка според степенот на кредитен ризик на кој е изложена како резултат на таа ставка (во понатамошниот текст: изложеност на кредитен ризик), на начин и според критериумите предвидени во оваа одлука.

5. Изложеноста на кредитен ризик, која е предмет на класификација од страна на банката, ги опфаќа:

а) Активните билансни побарувања врз основа на: достасани и недостасани кредити, нефункционални кредити, депозити кај банки и останати финансиски институции, побарувања од Република Македонија и Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: Народна банка), откупени побарувања (факторинг и форфетирање), финансиски лизинг, побарувањата за извршени плаќања врз основа на дадени гаранции, акредитиви, авали, како и други билансни побарувања настанати врз основа на вонбилансна изло-

женост на банката, побарувања врз основа на камати, нефункционална камата, побарувања врз основа на провизии и надомести, вложувања во хартии од вредност и други финансиски инструменти кои се чуваат до достасување, вложувања во хартии од вредност и други финансиски инструменти расположливи за продажба, други достасани побарувања, други нефункционални побарувања, и други побарувања кои ја изложуваат банката на кредитен ризик;

б) Активните вонбилансни позиции врз основа на: неискористени неотповикливи рамковни кредити, неискористени неотповикливи кредити врз основа на дозволени пречекорувања по тековни сметки, кредитни картички и друг вид потенцијална изложеност на кредитен ризик, неизвршени преземени неотповикливи обврски за финансиски лизинг, неизвршени преземени неотповикливи обврски за откуп на побарувања (факторинг и форфетирање), издадени непокриени гаранции, отворени непокриени акредитиви, авали, акцепти на банката, непокриени чинидбени гаранции и други облици на вонбилансни позиции, кои претставуваат потенцијална обврска за банката.

6. За потребите на оваа одлука, следните активни билансни ставки не се предмет на класификација според степенот на кредитен ризик:

- Паричните средства, сметки на банката кај Народна банка, нематеријалните средства, недвижностите и опремата, природните богатства, средствата за работа и залихите;

- Ставките кои ја изложуваат банката на пазарен и/или друг вид ризик, различен од кредитниот ризик - вложувања во хартии од вредност и други финансиски инструменти чувани за тргување, вложувања во хартии од вредност и други финансиски инструменти кои се мерат по објективна вредност преку билансот на успех, вложувања во подружници, придружени друштва и заеднички вложувања и кредити и побарувања кои се мерат по објективна вредност преку билансот на успех.

7. При класификацијата на изложеноста на кредитен ризик, банката ги има предвид:

- кредитната способност на клиентот;
- уредноста во измирувањето на обврските од страна на клиентот; и

- квалитетот на обезбедувањето.

Кредитната способност на клиентот се оценува најмалку според следните елементи:

- карактерот на клиентот, односно неговите статусни и економски особености, квалитетот и стручноста на органите на управување и раководење на клиентот, квалитетот на програмата/проектот за што е побарана финансиска поддршка од банката;

- висината на капиталот и имотната сила на клиентот, вклучувајќи ја неговата способност за остварување на идни парични приливи за отплата на обврските;

- ликвидноста и профитабилноста на клиентот;
- перспективата на клиентот и на дејноста на која и припаѓа клиентот;

- вкупната изложеност на кредитен ризик на банкарскиот систем на Република Македонија спрема клиентот (извор на податоци: Кредитен регистар на Народна банка); и

- изложеноста на клиентот на валутен ризик и други ризици.

При утврдување на уредноста во измирувањето на обврските од страна на клиентот се има предвид:

- кредитната историја на клиентот, преку проверка на неговата способност за сервисирање на обврските спрема банката или останатите банки (доколку клиен-

тот претходно користел кредити или други облици на изложеност на кредитен ризик во банката или останатите банки);

- проценка на веројатноста дали употребата на средствата според договорената намена на кредитот или друг облик на изложеност на кредитен ризик ќе предизвика готовински прилив кај клиентот во обем и динамика што ќе одговара на договорениот начин на отплата на обврските.

При утврдување на квалитетот на обезбедувањето се имаат предвид следните елементи:

- можноста за продажба на обезбедувањето;
- документираноста на обезбедувањето и можноста за негов надзор од страна на банката;

- можност за присилна наплата на обезбедувањето.

8. Општи индикатори кои се користат при утврдување загуба поради оштетување врз основа на кредитен ризик се:

- информација за финансиска потешкотија на клиентот;

- информација за започнување на договорот, вклучително и неплаќање или доцнење на плаќањата на достасаните обврски;

- банката одобрува значителни олеснувања на клиентот поради неговите финансиски потешкотии, а кои банката инаку не би ги понудила на други клиенти;

- извесност дека клиентот ќе влезе во стечајна постапка или друг вид на финансиска реорганизација;

- исчезнување на активен пазар за одредено побарување или финансиски инструмент, поради финансиски потешкотии на клиентот; или

- податоци кои укажуваат дека постои намалување во проценетите идни парични текови за група изложености на кредитен ризик, во споредба со нивното почетно признавање, иако намалувањето не може да се поврзе со поединечна изложеност на кредитен ризик, вклучувајќи:

- а. негативни промени во платежната способност на клиентите (на пример: зголемен број на задоцнети плаќања или зголемен број на клиенти - корисници на кредитни картички кои го достигнале нивниот максимално дозволен лимит - пречекорување, а кои плаќаат минимален месечен износ); или

- б. вложување на националните или локалните економски услови кои влијаат на плаќањето на обврските на клиентите (на пример: зголемување на стапката на невработеност во географската област на клиентот, намалување на цените на имотот кој служи како обезбедување, намалување на цената на производот кој го произведуваат односно на услугата што ја даваат клиентите и слично).

9. Банката врши класификација на изложеноста на кредитен ризик:

- на поединечна основа, за сите изложености кои согласно со точка 10 од оваа одлука се сметаат за поединечно значајни ставки, со примена на одредбите од глава III од оваа одлука;

- на групна основа за портфолио на мали кредити, согласно со глава IV од оваа одлука; или

- на групна основа за група слични финансиски инструменти, согласно со глава IV од оваа одлука.

10. Како поединечно значајна ставка се смета вкупната изложеност кон клиент која е повисока од:

- а) 300. 000 денари; или

- б) претставува повеќе од 0,007% од вкупната изложеност на кредитен ризик на банката.

11. По исклучок на точка 9 и 10 од оваа одлука, банката врши класификација на изложеноста на кредитен ризик кон банки и на вложувањата во сопственички хартии од вредност кои претставуваат изложеност на кредитен ризик единствено на поединечна основа, согласно со глава III од оваа одлука.

III. КЛАСИФИКАЦИЈА НА ИЗЛОЖЕНОСТА И УТВРДУВАЊЕ НА ИСПРАВКА НА ВРЕДНОСТА И НА ПОСЕБНАТА РЕЗЕРВА НА ПОЕДИНЕЧНА ОСНОВА

III. 1. Класификација на изложеноста на кредитен ризик на поединечна основа

12. Банката ја класифицира изложеноста на кредитен ризик во следните категории на ризик:

а) Во категорија на ризик "А" се класифицира:

- побарувања од Народна банка, Република Македонија, Европската централна банка и владите и централните банки на земјите членки на Европската Унија, Швајцарија, Канада, Јапонија, Австралија, Норвешка и САД;

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент чија сегашна финансиска состојба и проценетите идни парични приливи не го доведуваат во прашање неговото натамошно работење и можноста за измирување на тековните и идните обврски спрема банката;

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент кој своите обврски спрема банката ги извршува во рокот на достасаност или со задоцнување најмногу до 30 дена и за кој банката во последните две години не извршила реструктурирање на побарувањата;

- изложеност на кредитен ризик која е целосно обезбедена со првокласни инструменти за обезбедување, дефинирани во точка 19 од оваа одлука.

б) Во категорија на ризик "Б" се класифицира:

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент, за кој банката врз основа на проценка на кредитната способност оценува дека паричните приливи ќе бидат доволни за целосно измирување на достасаните обврски, без оглед на прикажаните моментални финансиски слабости, со тоа што не постојат знаци за натамошно вложување на состојбата на клиентот;

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент кој своите обврски најчесто ги извршува со задоцнување од 31 до 60 дена, или со исклучок од 61 до 90 дена, доколку доцнењето е само повремено во интервалот од 61 до 90 дена и за кој банката во последните шест месеци не извршила реструктурирање на побарувањата.

в) Во категорија на ризик "В" се класифицира:

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент за кој се проценува дека паричните текови се несоодветни за редовно измирување на достасаните обврски;

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент кој не е соодветно капитализиран;

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент со неадекватна рочна структура на активата и пасивата;

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент за кој банката не располага со потребни и ажурирани информации за да ја оцени кредитната способност на клиентот;

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент, чии обврски се реструктурирани;

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент кој најчесто ги извршува своите обврски со задоцнување од 61 до 120 дена, или со исклучок од 121 до 180 дена, доколку доцнењето е само повремено во интервалот од 121 до 180 дена.

г) Во категорија на ризик "Г" се класифицира:

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент кој е неликвиден;

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент чии доверители ги отпишале своите побарувања од него;

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент за кој е воведена постапка за стечај и за кој банката очекува делумна наплата на своите побарувања;

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент за кој е воведена постапка за ликвидација;

- изложеност на кредитен ризик, чија наплата зависи од активирањето на инструментите за обезбедување;

- изложеност на кредитен ризик каде постојат очекувања дека банката ќе наплати само дел од своите побарувања спрема клиентот;

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент кој своите обврски најчесто ги извршува со задоцнување од 121 до 270 дена, или со исклучок со повремено задоцнување од над 270 дена.

д) Во категорија на ризик "Д" се класифицира:

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент кој своите обврски ги извршува со задоцнување подолго од 270 дена или воопшто не ги извршува;

- изложеност на кредитен ризик спрема клиент во стечај, која истовремено не е обезбедена со квалитетен инструмент за обезбедување;

- изложеност на кредитен ризик, која е предмет на судски спор;

- изложеност на кредитен ризик за која постојат цврсти очекувања дека банката нема да биде во можност да ги наплати своите побарувања од клиентот во целост или ќе се наплати само мал незначителен дел.

13. Побарувањето класифицирано во категории на ризик "Г" и "Д" или побарувањето, кое по било кој основ (главница, камата, други некаमतни приходи) не е наплатено подолго од 90 дена сметано од денот на достасувањето, банката е должна да го евидентира (да го прекнижи) на посебна сметководствена сметка за нефункционални побарувања-кредити, камата, други побарувања (во Сметковниот план за банките: сомнителни и спорни побарувања).

Во моментот кога пресметаната камата добива нефункционален статус, банката е должна да изврши целосна исправка на вредноста на пресметаната камата.

Побарувањето може да се исклучи од категоријата на нефункционални побарувања само доколку достасаниот дел од побарувањето е наплатено и доколку се исполнети условите за негова прекласификација во подобра категорија на ризик.

III. 2. Утврдување на исправка на вредноста и на посебната резерва на поединечна основа

14. По извршената класификација на изложеноста на кредитен ризик на поединечна основа, банката ја оценува потребата и соодветно врши исправка на вредноста на активните билансни побарувања, односно издвојува посебна резерва за активните вонбилансни побарувања, преку утврдување на сегашната вредност на идните парични текови кои ќе настанат врз основа на тие побарувања.

15. Износот на исправка на вредноста за активните билансни побарувања на поединечна основа се утврдува како разлика помеѓу сметководствената вредност на билансните побарувања и нивната сегашна вредност (проценет надоместлив износ). Сегашната вредност на активните билансни побарувања се добива со дисконтирање на очекуваните идни парични текови по тие побарувања со употреба на ефективната каматна стапка утврдена врз основа на договорот.

Ефективната каматна стапка е каматната стапка со чија примена сегашната вредност на сите идни парични приливи се изедначува со сегашната вредност на сите идни парични одливи. При пресметка на ефективната каматна стапка банката:

а) треба да ги земе предвид сите идни парични текови (приливи и одливи) кои се очекува дека ќе настанат согласно со договорните услови;

б) ќе ги земе предвид и сите платени и/или наплатени провизии и надомести кои претставуваат составен дел од ефективната каматна стапка на побарувањето;

в) нема да ги земе предвид провизиите и надоместите за вложување на депозит како обезбедување за побарувањето;

г) нема да ги земе предвид идните загуби поради кредитен ризик од побарувањето.

За потребите за дисконтирање на очекуваните идни парични текови се употребува ефективна каматна стапка на годишна основа.

Доколку поради финансиски потешкотии на клиентот, банката одобри измена на условите на кредитирање, во поглед на висината на каматата и периодите на отплата на обврските на клиентот, за дисконтирање на очекуваните идни парични текови се употребува ефективната каматна стапка, важечка пред измените на условите на кредитирање.

За дисконтирање на очекуваните идни парични текови од побарувања со променлива каматна стапка, банката ќе ја примени ефективната каматна стапка, согласно со договорот, важечка на денот на утврдување на сегашната вредност на очекуваните парични текови. Во овие случаи, ефективната каматна стапка се пресметува за целиот период на важност на договорот (не само преостанатиот период до достасување), со примена на каматната стапка, важечка на денот на утврдување на сегашната вредност на очекуваните парични текови.

По исклучок на став 5 од оваа точка, доколку каматната стапка на денот на утврдување на сегашната вредност е променета за помалку од 10% во однос на последната каматна стапка со која е извршено дисконтирање на идните парични текови, банката може да ја примени претходната ефективна каматна стапка која била применета при утврдување на сегашната вредност на очекуваните идни парични текови.

16. Износот на посебна резерва за активните вонбилансни позиции на поединечна основа е еднаков на сегашната вредност на очекуваните идни парични текови врз основа на плаќања на банката по преземените потенцијални обврски и наплати од клиентот, дисконтирани со тековна пазарна цена на безризични хартии од вредност издадени во иста валута и со ист рок на достасување како валутата и рокот на достасување на очекуваното плаќање или наплата.

Доколку не постои тековна пазарна цена на безризични хартии од вредност со ист рок на достасување како рокот на достасување на очекуваното плаќање, утврдувањето на сегашната вредност на очекуваното плаќање врз основа на преземената потенцијална обврска на банката се врши со тековна пазарна цена на безризични хартии од вредност со најблиска рачност до рачноста на очекуваното плаќање.

17. Банката не врши дисконтирање на очекуваните идни парични текови на изложеност на кредитен ризик со резидуален рок на достасување пократок од една година од датумот на утврдување на износот на загуба по основ на кредитен ризик. Во овој случај, износот на загуба е еднаков на разликата помеѓу сметководствената вредност на изложеноста на кредитен ризик и износот на очекуваните идни плаќања и наплати по оваа изложеност.

18. При утврдување на сегашната вредност на очекуваните идни парични текови, банката ја зема предвид и вредноста на обезбедувањето за тоа побарување, доколку:

а) Обезбедувањето претставува првокласен инструмент за обезбедување, согласно со точка 19 од оваа одлука;

б) Обезбедувањето претставува безусловна неотповиклива гаранција од небанкарска финансиска и нефинансиска институција оценета најмалку со A- (согласно со рејтингот на Standard & Poor's), A3 (согласно со рејтингот на Moody's) или соодветен рејтинг од друга ремирана меѓународна институција за кредитен рејтинг;

в) Средството земено како обезбедување претставува соодветно средство за наплата на побарувањето. Едно средство се смета за соодветно средство за наплата доколку се исполнети следните услови:

- постои функционален пазар за средството или за слични средства,

- постои информација за трансакции на купо-продажба на исти или слични средства во последните 3 месеци,

- информациите за постигнатите цени на купо-продажба на исти или слични средства се јавно достапни,

- наплатата од евентуална продажба на средството ставено како обезбедување (во случај на преземање на средството за наплата на ненаплатени побарувања) се очекува да се изврши во период не подолг од 12 месеци од датумот на преземање;

Доколку како обезбедување на побарувањето е заложен недвижен имот, покрај условите од став 1 од оваа потточка, банката е должна да поседува уредна документација за заложиот недвижен имот, која се состои од:

- нотарски акт со прилози за воспоставена хипотека над недвижниот имот, вклучително и клаузула за извршност;

- проценка на пазарната вредност на недвижниот имот, намалена за очекуваните трошоци за продажба кои ќе паднат на товар на банката, во моментот на воспоставувањето на хипотеката;

- имотен лист или друг доказ од надлежна институција за воспоставена хипотека на недвижниот имот;

- осигурителна полиса на недвижниот имот винкулирана во корист на банката;

- да има прв приоритет на реализација на заложиот недвижен имот во однос на останатите залогопримачи;

- да има право на контрола и физичка проверка на заложиот имот, на редовна основа;

- проценка на пазарната вредност на недвижниот имот, намалена за очекуваните трошоци за продажба кои ќе паднат на товар на банката, која банката е должна да ја обезбеди најмалку еднаш годишно. Банката е должна да обезбеди проценка на пазарната вредност на имотот и во пократок период, доколку настане значителен пад на пазарните цени на сличен имот или доколку вредноста на обезбедувањето надминува 5% од сопствените средства на банката;

- проценката на пазарната вредност на недвижниот имот од алинеите 2 и 7 од овој став е извршена од страна на овластен проценител;

Доколку како обезбедување на побарувањето се заложи подвижна ствар, хартии од вредност, побарување и други права (во понатамошниот текст: рачен залог), банката е должна, покрај условите од став 1 од оваа потточка, да ги исполни и следните услови:

- да има уредна документација за рачен залог, согласно Законот за договорен залог;

- проценка на пазарната вредност на подвижната ствар, намалена за очекуваните трошоци за продажба, во моментот на воспоставувањето на обезбедувањето;

- да има доказ за упис во заложен регистар;
- да има прв приоритет на реализација на рачниот залог во однос на останатите залогопримаачи;

- да има осигурителна полиса на заложената подвижна ствар, винулирана во корист на банката;

- да има право на контрола и физичка проверка на рачниот залог, на редовна основа;

- да е извршена преоценка на пазарната вредност на подвижната ствар, намалена за очекуваните трошоци за продажба кои ќе паднат на товар на банката, најмалку еднаш во период од дванаесет месеци. Проценка на пазарната вредност на подвижната ствар е потребна и во пократок период доколку настане значителен пад на пазарните цени на тој или сличен имот или доколку вредноста на обезбедувањето надминува 5% од сопствените средства на банката,

- проценка на пазарната вредност на подвижната ствар од алинеја 2 и 7 од овој став треба да биде извршена од страна на овластен проценител.

19. Првокласни инструменти за обезбедување, според оваа одлука, се сметаат:

а) Паричен депозит или парични средства во депо, при што е потребно да бидат истовремено исполнети следните услови:

- рокот на достасување на паричниот депозит е еднаков или подолг од рокот на достасување назначен во договорот за изложеност на кредитен ризик, односно паричните средства во депо можат да се повлечат само под услов изложеноста на кредитен ризик на банката да биде целосно затворена;

- постои писмен документ со кој се потврдува намената на депозитот, односно на паричните средства во депо, како средство за обезбедување на изложеноста на кредитен ризик;

- во случај на активирање на обезбедувањето, банката е единствен корисник на депозитните средства, односно на паричните средства во депо;

- активирањето на обезбедувањето да настане во услови кога клиентот не ги исполнува своите обврски кои произлегуваат од договорот за изложеност на кредитен ризик.

б) Хартии од вредност на Република Македонија и Народна банка, Европската централна банка и владите и централните банки на земјите членки на Европската Унија, Швајцарија, Канада, Јапонија, Австралија, Норвешка и САД;

в) Неотповикливи гаранции или супергаранции издадени од домашни или првокласни странски банки, кои ги содржат зборовите “на прв повик” или “без приговор”;

г) Безусловни гаранции плативи на прв писмен повик издадени од Република Македонија, владите и централните банки на земјите членки на Европската Унија, Швајцарија, Канада, Јапонија, Австралија, Норвешка и САД и лица основани од овие институции, чие работење и обврски се целосно покриени со експлицитна гаранција издадена од овие институции.

Изложеноста на кредитен ризик којашто во целост е обезбедена со инструментите од став 1 од оваа точка се класифицираат во категорија на ризик “А” се до активирањето на инструментот, но не подолго од 30 дена по рокот на достасување на побарувањето.

20. Како првокласна банка, според оваа одлука, се смета секоја банка која е оценета најмалку со А- (согласно со рејтингот на Standard & Poor's), со А3 (согласно со рејтингот на Moody's) или со соодветен рејтинг од друга реномирана меѓународна институција за кредитен рејтинг.

21. При пресметката на сегашната вредност на очекуваните идни парични текови од побарувањето, вредноста на заложиениот имот кој ги исполнува условите од точка 18 потточка в), се дисконтира за временскиот период на очекувана продажба на заложиениот имот со цел наплата на побарувањето, ако се очекува дека имотот може да се продаде за период подолг од една година.

22. При пресметката на сегашната вредност на идните парични текови, обезбедувањето се вклучува најмногу до износот на вкупната изложеност на кредитен ризик, која е покриена со обезбедувањето.

23. Врз основа на сегашната вредност на активните билансни и вонбилансни побарувања, утврдена согласно со оваа глава, банката врши исправка на вредноста, односно издвојува посебна резерва, во рамките на следните граници:

- од 0% до 10% од изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категоријата на ризик “А”;

- над 10% до 25% од изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категоријата на ризик “Б”;

- над 25% до 50% од изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категоријата на ризик “В”;

- над 50% до 75% од изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категоријата на ризик “Г”;

- над 75% до 100% од изложеноста на кредитен ризик класифицирана во категоријата на ризик “Д”.

Износот на извршена исправка на вредноста, односно износот на издвоена посебна резерва не може да биде понизок од долната граница предвидена во став 1 од оваа точка за секоја одделна категорија на ризик.

Доколку при утврдување на сегашната вредност на секоја изложеност на кредитен ризик која се класифицира на поединечна основа, банката утврди повисок износ на исправка на вредноста, односно посебна резерва од износот пропишан со став 1 од оваа точка за категоријата на ризик во која е класифицирана соодветната изложеност на кредитен ризик, таа е должна да изврши прекласификација на изложеноста на кредитен ризик во соодветната категорија на ризик која одговара на утврдениот износ на исправка на вредноста, односно посебна резерва.

24. По исклучок на точка 14 од оваа одлука, доколку банката не ја утврди сегашната вредност на активните билансни и вонбилансни побарувања, во тој случај, износот на исправка на вредноста, односно на посебна резерва за секоја изложеност на кредитен ризик која се класифицира на поединечна основа, се утврдува со примена на горната граница утврдена во точка 23 од оваа одлука, во зависност од категоријата на ризик во која е класифицирана изложеноста на кредитен ризик.

Банката не смее да го примени исклучокот од став 1 од оваа точка на изложеност на кредитен ризик за која била утврдувана исправка на вредноста, односно посебна резерва преку утврдување на сегашната вредност на идните парични текови.

25. Утврдениот износ на дополнителна или ослободена исправка на вредноста за одделно побарување, банката сметководствено ја евидентира во билансот на успех на соодветна сметка за исправка на вредноста (загуби поради оштетување) на кредити и пласмани и на соодветна сметка за исправка на вредноста (оштетување на средствата) во рамки на сметките за активни билансни побарувања.

Утврдениот износ на дополнителна или ослободена посебна резерва, банката сметководствено ја евидентира во билансот на успех во рамки на сметката за посебна резерва за вонбилансна кредитна изложеност на поединечна основа и на сметката од пасивата за посебна резерва за вонбилансната кредитна изложеност на поединечна основа.

26. За изложеностите на кредитен ризик класифицирани на поединечна основа, за кои преку утврдувањето на нивната сегашна вредност, е оценето дека не постои загуба поради кредитен ризик и за кои не е извршена исправка на вредноста, односно не е издвоена посебна резерва, банката е должна да ја оцени можноста за загуба поради кредитен ризик на групна основа, согласно со одредбите од глава IV од оваа одлука.

По исклучок на став 1 од оваа точка, банката не е должна да ја оцени можноста за загуба поради кредитен ризик на групна основа, за изложеностите на кредитен ризик за кои е оценето дека не постои загуба поради кредитен ризик и кои претставуваат:

- побарувања од Република Македонија и Народна банка, Европската централна банка и владите и централните банки на земјите членки на Европската Унија, Швајцарија, Канада, Јапонија, Австралија, Норвешка и САД;
- побарувања обезбедени со првокласни инструменти за обезбедување;
- изложеност на кредитен ризик кон странски банки и домашни банки и штедилници кои се основани и работат со дозвола од гувернерот на Народна банка;
- вложувања во сопственички хартии од вредност;
- активни вонбилансни ставки.

IV. КЛАСИФИКАЦИЈА НА ИЗЛОЖЕНОСТА И УТВРДУВАЊЕ НА ИСПРАВКА НА ВРЕДНОСТА НА ГРУПНА ОСНОВА

IV.1. Класификација на изложеноста на групна основа

27. Банката може да врши класификација на активните билансни и вонбилансни побарувања кои согласно со точка 10 од оваа одлука не се сметаат за поединечно значајни ставки, на групна основа во портфолио на мали кредити.

По исклучок од став 1 од оваа точка, нефункционалните побарувања од точка 13 од оваа одлука, не може да се класифицираат во портфолио на мали кредити, на групна основа.

28. За потребите за класификација на изложеноста на кредитен ризик во портфолио на мали кредити, банката е должна:

- да изврши сегментација на портфолиото на мали кредити на повеќе хомогени потпортфолија според сродност на кредитниот ризик на поединечните изложености на кредитен ризик (на пример: исто обезбедување, ист извор на отплата, географска локација и слично);
- да утврди стапки на ненаплаќање за секое одделно потпортфолио на мали кредити.

29. Вкупниот износ на портфолиото на мали кредити не смее да надминува 33% од вкупната изложеност на кредитен ризик на банката.

Банката е должна да ја врши класификацијата на делот од портфолиото на мали кредити кој го надминува лимитот од став 1 од оваа точка, согласно со глава III од оваа одлука, односно да ја класифицира изложеноста на кредитен ризик на поединечна основа.

30. Банката е должна да ги класифицира на групна основа за група на слични финансиски инструменти, изложеностите за кои поединечна исправка на вредноста, согласно со точка 26 од оваа одлука, не била определена.

Изложеностите од став 1 од оваа точка, банката ги класифицира во хомогени потпортфолија според сродност на кредитниот ризик (на пример: вид на изложеност, главни дејности и функции, географска локација и друго).

По исклучок на став 1 од оваа точка, банката не е должна да ги класифицира на групна основа изложеностите од став 1 на оваа точка, доколку не е можно нивно класифицирање во хомогени потпортфолија.

IV.2. Утврдување на исправка на вредноста и на посебната резерва на групна основа

31. Износот на исправка на вредноста и на посебната резерва за изложеностите од точка 27 од оваа одлука банката ја одредува со примена на статистички модели за одредување на стапки на ненаплаќање за секое одделно потпортфолио.

При формирањето на одделни потпортфолија и употреба на статистичко моделирање:

а) банката треба да има историски податоци за стапката на ненаплаќање за одделните потпортфолија. Банката треба да има историски податоци за минатиот период, кој е еднаков на просечниот договорен период на достасување на одделното потпортфолио, но не помалку од три години;

б) статистичкиот модел треба најмалку да ги земе предвид временската вредност на парите, очекуваните идни парични текови од соодветното потпортфолио и структурата на достасување на изложеностите во портфолиото.

Банката е должна, најмалку еднаш годишно, да врши тестирање на реалноста на утврдениот модел од став 2 од оваа точка, преку споредба со стапките на ненаплаќање по одделни потпортфолија остварени во периодот од една година пред извршеното тестирање. Тестирањето треба да опфати примерок од најмалку 30% од секое потпортфолио на мали кредити. Методологијата и статистичките модели на банката за класификација на портфолиото на мали кредити се сметаат за адекватни доколку во 95% од тестираните случаи не е утврдена разлика помеѓу дефинираните и остварените стапки на ненаплаќање. Во спротивно, банката е должна веднаш да изврши ревидирање на методологијата и статистичките модели за класификација и пресметка на износот на исправка на вредноста и на посебна резерва на портфолиото на мали кредити.

За извршеното тестирање и добиените резултати, задолжително се известува Надзорниот одбор на банката и Народна банка.

32. Утврдениот износ на дополнителна или ослободена исправка на вредноста, односно на посебна резерва за изложеностите од портфолиото на мали кредити, банката сметководствено ја евидентира во билансот на успех на сметката за групна исправка на вредноста за портфолиото на мали кредити, односно на сметка за посебна резерва за вонбилансната кредитна изложеност на групна основа и на сметка од пасивата за групна исправка на вредноста за портфолиото на мали кредити, односно на сметка од пасивата за посебна резерва за вонбилансната кредитна изложеност на групна основа.

33. Износот на исправка на вредноста за изложеностите од точка 30 од оваа одлука, банката ја одредува согласно со точка 31 став 2 од оваа одлука.

34. Утврдениот износ на дополнителна или ослободена исправка на вредноста од точка 33 од оваа одлука, банката сметководствено ја евидентира во билансот на успех на сметка за групна исправка на вредноста за поединечно значајни изложености кои не се оштетени на поединечна основа и на сметката од пасивата за групна исправка на вредноста за поединечно значајни изложености кои не се оштетени на поединечна основа.

V. СИСТЕМ НА УПРАВУВАЊЕ СО КРЕДИТНИОТ РИЗИК

35. Банката е должна да воспостави систем за управување со кредитниот ризик кој одговара на природата, обемот и комплексноста на финансиските активности кои таа ги врши.

36. Банката е должна да има соодветна организациона поставеност за управување со кредитниот ризик, што подразбира јасно дефинирани надлежности и одговорности на органите на надзор и управување.

Надзорниот одбор на банката:

- одобрува политика за управување со кредитниот ризик и го следи нејзиното спроведување;
- ја разгледува адекватноста на донесената политика, најмалку на годишно ниво;
- ја следи ефикасноста на внатрешна контрола, како составен дел на системот за управување со кредитниот ризик;
- други активности во согласност со Законот за банките и интерните акти на банката.

Одборот за управување со ризици е одговорен за:

- воспоставување и следење на политиката за управување со кредитниот ризик и давање предлози за нејзино ревидирање;
- оценка на системите за управување со кредитниот ризик;
- анализа на извештаите за изложеноста на банката на овој ризик и следење на активностите кои се преземаат заради управување со кредитниот ризик;
- одредување и редовно ревидирање на лимитите на изложеност на кредитен ризик;
- дефинирање на евентуални исклучоци во однос на дефинираните лимити и делегирање на одговорност за одлучување за примена на тие исклучоци;
- други активности во согласност со Законот за банките и интерните акти на банката.

Управниот одбор на банката, во согласност со Законот за банките и политиката за управување со кредитниот ризик, ги врши најмалку следните активности:

- воспоставување и спроведување на соодветни процедури за управување со кредитниот ризик, во согласност со политиката одобрена од страна на Надзорниот одбор;
- воспоставување и одржување на ефикасноста на системот за мерење, следење, контрола и известување на/за кредитниот ризик по одделни видови изложеност на кредитен ризик;
- воспоставување адекватен систем за известување на Надзорниот одбор и Одборот за управување со ризици во врска со евентуалните надминувања на пропишаните лимити на изложеност на кредитен ризик;
- воспоставување процедура за оценка на влијанието на нови производи врз изложеноста на кредитен ризик, како и следење на потенцијалните обврски и изложеноста по основ на вонбилансното работење на банката, вклучувајќи ја и изложеноста на ризикот на другата договорна страна;
- други активности во согласност со Законот за банките и интерните акти на банката.

37. Банката е должна да воспостави и примени политика и соодветни процедури за управување со кредитниот ризик, кои треба да се однесуваат најмалку на следното:

а) критериуми и процедури за одобрување кредити и друг облик на билансна или вонбилансна (потенцијална) изложеност;

б) подетални критериуми за утврдување и следење на кредитната способност на клиентот, спрема кој е изложена банката, како и на квалитетот и вредноста на обезбедувањето.

Заради оценка на кредитниот ризик кој произлегува од изложеноста на клиентот на валутен ризик, банката е должна да воспостави систем на следење, анализирање и проценка на:

- усогласеноста на девизната позиција на клиент;

- прилагодливоста на паричните текови на клиентот, на потенцијално променето ниво на вкупните обврски и особено на обврските спрема банката, како последица на евентуална промена на курсот на денарот во однос на странските валути.

Клиентот, се смета дека, има усогласена девизна позиција доколку неговите очекувани девизни приливи, девизни побарувања и денарски побарувања со девизна клаузула покриваат најмалку 80% од неговите вкупни очекувани девизни одливи, девизни обврски и денарски обврски со девизна клаузула. Усогласена девизна позиција се смета дека имаат и клиентите кај кои цената на доминантниот производ зависи од движењата на цената на тој производ на светските берзи.

Банката е должна да воспостави евиденција на клиенти со усогласена и неусогласена девизна позиција.

По исклучок, банката не е должна да ги применува одредбите од став 2, 3 и 4 од оваа потточка, за клиентите чија вкупна изложеност на кредитен ризик изнесува до 150.000 денари за физички лица, односно до 300.000 денари за правни лица.

Банката е должна во критериумите за следење на кредитната способност на клиенти - странски лица, да го земе предвид и ризикот на земјата каде се наоѓа седиштето, односно од каде доаѓаат тие клиенти;

в) содржина на кредитно досие за секој клиент на банката;

г) мерење и следење на изложеностите заради утврдување на преземеното ниво на кредитен ризик и нивно распоредување во соодветни категории на ризик, што подразбира оценка на кредитната способност, согласно со потточка б) од оваа точка, следење на извршувањето на договорните обврски, следење на промените во вредноста на обезбедувањето и слично;

д) утврдување на исправка на вредноста и на посебната резерва на поединечна и на групна основа;

ѓ) одобрување и следење на изложеностите коишто се дел од портфолиото на мали кредити;

е) процедури за дефинирање, идентификување и следење на изложености со повисок кредитен ризик (проблематични изложености) и за следење на нефункционалните побарувања;

ж) дефинирање интерни лимити на изложеност на кредитен ризик, по одделни клиенти, по одделни категории клиенти, дејности, валутна структура, географска локација, инструменти на обезбедување, односно мерење и следење на изложеноста на ризик од концентрации во изложеноста на кредитен ризик;

з) делегирање овластувања на лицата и органите вклучени во процесот на кредитното одобрување;

с) дефинирање на прифатливо обезбедување - видот на недвижен имот и подвижна ствар, хартии од вредност, побарувања и други права, кои може да се земат како обезбедување за одреден тип на кредитни производи на банката, потребното ниво на покриеност на изложеноста на кредитен ризик според видот на обезбедувањето;

и) постапката за преземање и реализација на обезбедувањето;

ј) постапка и фреквенција при проценка на пазарната вредност на обезбедувањето;

к) начин на продолжување на рокот на достасување или реструктурирање на побарувања, постапка на отпис на побарувања, системи за забрана за кредитирање за наплата на побарување;

л) процедури за следење на судските постапки на банката;

љ) функционирање на системот на внатрешна контрола на кредитната функција;

м) генерирање податоци за известување на органите за надзор и управување и сите останати лица кои се вклучени во процесот на управување со кредитниот ризик;

н) дефинирање на надлежностите, одговорностите и линиите на известување на органите на банката и на делокругот на активностите на соодветните организационски делови во банката кои се надлежни за управување со кредитниот ризик.

Банката е должна да воспостави и развива информативен систем што ќе овозможи навремено и континуирано мерење, следење, контрола и известување за потребите за управување со кредитниот ризик;

38. Банката е должна да води кредитни досиеја за секој клиент.

39. Кредитното досие треба да ги содржи сите релевантни податоци врз основа на кои банката ќе може да го утврди идентитетот, кредитната способност, уредноста во измирувањето на обврските на клиентот и квалитетот на обезбедувањето.

Банката може да го води кредитното досие за секој клиент во електронска форма, доколку ги исполнува стандардите за сигурност на информативниот систем пропишани од страна на Народна банка.

40. Банката е должна да има ажурирана база на податоци за секој вид кредитен производ и за секој вид обезбедување на изложеноста на кредитен ризик, врз основа на која ќе можат да се добијат информации најмалку за:

- износот на нефункционални побарувања по одделен кредитен производ и обезбедување;
- износот на достасани побарувања по одделен кредитен производ и обезбедување;
- промени во исправката на вредноста и во посебната резерва, изразени во проценти, по одделен кредитен производ и обезбедување, на квартално и годишно ниво;
- географска, секторска и друг вид концентрација на изложеноста по одделен кредитен производ и обезбедување.

41. Со примена на мерилата и критериумите пропишани со оваа одлука, банката е должна да ја класифицира изложеноста на кредитен ризик најмалку на тримесечна основа, како и во моментот на одобрување на изложеноста на кредитен ризик.

42. Народна банка преку непосреден надзор ја проверува класификацијата извршена од страна на банката и методологијата за класификација на портфолиото на мали кредити и класификацијата на слични финансиски инструменти на групна основа.

Врз основа на теренски контроли и вонтеренско следење на работењето на банката, Народна банка може да и наложи на банката да изврши измена на категоријата на ризик, на износот на исправка на вредноста и на износот на посебна резерва за одделна изложеност на кредитен ризик и на методологијата за класификација на портфолиото на мали кредити и на слични финансиски инструменти на групна основа.

VI. ИЗВЕСТУВАЊЕ НА НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

43. Банките составуваат извештај за спроведување на оваа одлука според сметководствената состојба на 31 март, 30 јуни, 30 септември и 31 декември и го доставуваат до Народна банка.

Рокот за доставување на извештајот со состојба на 31 декември е 5 работни дена по истекот на рокот за доставување на неревидирани годишни финансиски извештаи.

Рокот за доставување на извештајот со состојба на 31 март, 30 јуни и 30 септември е 15 работни дена по истекот на периодот за кој се доставува извештајот.

44. На посебно барање на Народна банка, банката е должна да изготви извештај со состојба на друг ден и во друг рок кои се различни од состојбата и рокот наведени во точка 43 од оваа одлука.

VII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

45. Првиот извештај од точка 43 од оваа одлука банката е должна да го изготви со состојба на 31.03.2009 година и да го достави до Народна банка најдоцна во рокот утврден во точка 43 од оваа одлука.

46. За утврдување на сегашната вредност на билансите и вонбилансите побарувања за кои во моментот на нивно настанување не постоела обврска за дисконтирање на очекуваните идни парични текови, банката е должна да ги дисконтира очекуваните идни парични текови со примена на договорната каматна стапка.

47. Гувернерот на Народна банка го пропишува упатството и образецот на извештајот за спроведувањето на оваа одлука.

48. Одредбите од оваа одлука соодветно се применуваат и на филијалите на странски банки и на штедилниците во Република Македонија.

По исклучок на точка 10 од оваа одлука, како поединечно значајна ставка се смета вкупната изложеност на штедилница кон клиент која е повисока од:

а) 150.000 денари; или

б) претставува повеќе од 0,007% од вкупната изложеност на кредитен ризик на штедилницата.

49. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 01.01.2009 година.

50. На денот на отпочнување со примена на оваа одлука, престануваат да важат Одлуката за класификација на активните билансни и вонбилансни ставки на банките и штедилниците според степенот на нивната ризичност („Службен весник на РМ“ бр. 21/02 - пречистен текст и 80/06) и Одлуката за висината и начинот на формирање посебна резерва за обезбедување од потенцијални загуби на банките („Службен весник на РМ“ бр. 50/2001).

О.бр.02-15/1-3/2008
31 јануари 2008 година
Скопје

Претседател
на Советот на Народна банка
на Република Македонија
Гувернер,
м-р Петар Гошев, с.р.

219.

Врз основа на член 31 и член 64 став 1 точка 22 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 3/2002, 51/2003, 85/2003, 40/2004, 61/2005 и 129/2006) и член 114 став 2 и член 121 од Законот за банките („Службен весник на РМ“ бр. 67/2007), Советот на Народна банка на Република Македонија донесе

ОДЛУКА ЗА КОНСОЛИДИРАНА СУПЕРВИЗИЈА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа одлука се пропишуваат:

- начинот на вршење консолидирана супервизија на банкарска група;

- предметот на консолидиција и содржината на консолидираните извештаи, за потребите на консолидирана супервизија и

- начинот и роковите за известување на Народна банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: Народна банка).

2. Консолидираната супервизија претставува супервизија на финансиската состојба и на ризиците на кои се изложени банките, како резултат на нивната поврзаност со други лица во рамки на банкарска група.

3. Како банка која, согласно со Законот за банките, е предмет на консолидирана супервизија се смета банка со седиште во Република Македонија (во понатамошниот текст: РМ) која е:

- матично лице на банкарската група; или
- подружница на финансиско холдинг друштво со седиште во РМ кое е матично лице на банкарската група.

II. НАЧИН НА ВРШЕЊЕ КОНСОЛИДИРАНА СУПЕРВИЗИЈА

4. Народна банка врши консолидирана супервизија на банкарска група со примена на правилата и постапките за вршење супервизија на поединечна банка пропишани со Законот за банките и подзаконските акти донесени врз основа на тој закон.

5. Народна банка, како надлежен супервизорски орган за консолидирана супервизија на банкарската група, е одговорна и за координирање на заедничкиот пристап за консолидирана супервизија со домашните и странските супервизорски органи надлежни за супервизија и лиценцирање на останатите лица во банкарската група.

Координацијата од став 1 од оваа точка вклучува:

- прибирање и дистрибуција на информациите кои се разменуваат помеѓу супервизорските органи, согласно со Законот за банките;
- планирање и вршење на консолидираната супервизија.

Според оваа одлука, домашни супервизорски органи се: Комисија за хартии од вредност, Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување, Министерството за финансии и Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

6. Заради спроведување заеднички пристап за консолидирана супервизија на банкарска група, Народна банка склучуваат посебни договори со домашните супервизорски органи.

7. Договорите од точка 6 од оваа одлука можат да бидат склучени на билатерална и на мултилатерална основа и ги вклучуваат и меморандумите за соработка склучени помеѓу супервизорските органи.

Со договорите од став 1 од оваа точка се дефинира размената на информации помеѓу Народна банка и другите супервизорски органи во врска со издавањето дозволи и согласности, вршењето супервизија и преземањето мерки.

8. Во случај кога банка со седиште во РМ е дел од група чие матично лице е банка, кредитна институција или финансиско холдинг друштво со седиште надвор од РМ, Народна банка соработува со супервизорските органи надлежни за лиценцирање и супервизија на матичното лице и другите лица во групата, најмалку на начин пропишан во Законот за банките, а кој се однесува на спроведување заеднички пристап за консолидирана супервизија.

9. Во случај кога банка со седиште во РМ е дел од група чие матично лице е друга финансиска институција, освен институциите од точка 8 од оваа одлука, со седиште во и надвор од РМ, Народна банка соработува со супервизорските органи надлежни за лиценцирање и супервизија на матичното лице и другите лица во групата,

најмалку на начин пропишан во Законот за банките, а кој се однесува на спроведување заеднички пристап за консолидирана супервизија.

10. Доколку супервизорскиот орган на матичното лице од точките 8 и 9 од оваа одлука кое е со седиште надвор од РМ сака да се оствари непосредна теренска контрола на банката со седиште во РМ, должен е до Народна банка да достави писмено известување.

Народна банка може по известувањето од став 1 од оваа точка да постапи на еден од следните начини:

- самата да спроведе непосредна теренска контрола;
- да му овозможи на супервизорскиот орган да спроведе непосредна теренска контрола; или
- да организира заедничка непосредна теренска контрола.

11. Заради спроведување на соработката и супервизијата од точките 8, 9 и 10 од оваа одлука, Народна банка и другите супервизорски органи можат да склучуваат договори на билатерална и мултилатерална основа, кои ги вклучуваат и меморандумите за соработка склучени помеѓу супервизорските органи.

III. ПРЕДМЕТ НА КОНСОЛИДАЦИЈА И СОДРЖИНА НА КОНСОЛИДИРАНИТЕ ИЗВЕШТАИ ЗА БАНКАРСКАТА ГРУПА

12. Банкарската група е должна да работи на начин кој ќе обезбеди почитување на одредбите од Законот за банките кои се однесуваат на поединечна банка.

13. Банкарската група треба да биде организирана на начин кој ќе и овозможи на банката која е предмет на консолидирана супервизија да биде во можност да ги следи ризиците на кои е изложена групата и да презема мерки за управување со тие ризици.

Секое лице од банкарската група треба да има адекватни системи кои ќе овозможат добивање на податоци и информации потребни за целите на консолидираната супервизија.

14. Банката која е предмет на консолидирана супервизија е должна да составува консолидирани извештаи за банкарската група.

Консолидираните извештаи од ставот 1 од оваа точка се состојат од консолидирани финансиски извештаи и консолидирани супервизорски извештаи.

15. Консолидираните извештаи се изработуваат со соодветна примена на одредбите од Законот за банките и подзаконските акти пропишани врз основа на овој Закон, имајќи ги предвид одредбите од оваа глава.

III. 1 Консолидирани финансиски извештаи

16. Консолидираните финансиски извештаи на банкарската група, за потребите на консолидираната супервизија се состојат од:

- Биланс на успех;
- Биланс на состојба;
- Извештај за промените во капиталот и резервите;
- Извештај за паричниот тек;
- Белешки кон финансиските извештаи.

17. За целите на консолидираната супервизија, консолидираните финансиски извештаи се изработуваат со примена на методот на целосна консолидација на сите подружници во банкарската група.

По исклучок на став 1 од оваа точка, консолидираните финансиски извештаи изработени за потребите на консолидирана супервизија согласно со методот на целосна консолидација не ги вклучува финансиските извештаи на подружниците - друштва за осигурување и реосигурување.

18. По исклучок на точка 17 став 1 од оваа одлука, во случаите кога одговорноста на матичното лице е јасно дефинирана и ограничена на неговиот удел во капиталот на подреденото лице, односно кога одговорноста на останатите акционери или содружници може јасно да се утврди, при составувањето на консолидираните финансиски извештаи на банкарска група за потребите на консолидирана супервизија, може да се користи пропорционалниот метод на консолидација.

Покрај случаите од став 1 од оваа точка, методот на пропорционална консолидација може да се примени и на учествата во капиталот на лица кои се управувани од страна на подредено лице кое е вклучено во консолидацијата, заедно со едно или повеќе други лица кои не се вклучени во консолидацијата, доколку одговорноста на тие лица е ограничена на нивното учество во капиталот.

За утврдување на одговорноста на останатите акционери или содружници, банката која е предмет на консолидирана супервизија е должна до Народна банка да достави соодветен доказ за:

- начинот на регулирање на меѓусебните права и обврски на одделните акционери или содружници;
- висината на капиталот на останатите акционери или содружници;
- висината и начинот на пресметка на стапката на адекватност на капиталот или друг соодветен показател од кој ќе може да се утврди солвентноста на останатите акционери или содружници.

Доколку врз основа на доставените податоци Народна банка утврди дека не се исполнети условите за примена на методот на пропорционална консолидација, ќе и наложи на банката која е предмет на консолидирана супервизија да ги вклучи лицата од ставовите 1 и 2 од оваа точка во консолидираните финансиски извештаи со примена на методот на целосна консолидација. Новите консолидирани финансиски извештаи, банката која е предмет на консолидирана супервизија е должна да ги достави во рок од 1 месец по известувањето добиено од страна на Народна банка.

19. Во случај на учество во капиталот на подредени лица во банкарската група, различно од учеството од точките 17 и 18 од оваа одлука, консолидацијата се врши со примена на методот на главнина.

Методот на главнина се применува и на учеството во капиталот на лицата од точка 17 став 2 од оваа одлука.

20. Подредено лице нема да се вклучи во консолидираните финансиски извештаи, за потребите на консолидирана супервизија, во следните случаи:

- доколку има седиште надвор од РМ, во земја во која има правни пречки за трансфер на потребните информации за целите на консолидираната супервизија;
- доколку вклучувањето не влијае значајно врз финансиската состојба на банкарската група, како и во случаите кога вкупната актива на подреденото лице е помала од 1% од активата на матичното лице. Ако повеќе подредени лица го исполнуваат овој услов, тие лица ќе бидат исклучени од консолидацијата во случај кога заедно не надминуваат 1% од активата на матичното лице;

- доколку учеството во капиталот на подреденото лице од страна на матичното лице е стекнато со намера да се оттуѓи во текот на наредните 12 месеци;

- доколку вклучувањето во консолидацијата би предизвикало погрешни или несоодветни заклучоци во врска со целите на консолидираната супервизија.

Без оглед на основот за исклучување од консолидацијата, за сите подредени лица останува обврската за доставување на потребните информации до банката која е предмет на консолидирана супервизија, согласно со Законот за банките.

21. Банката која е предмет на консолидирана супервизија е должна да ја извести Народна банка за лицата од банкарската група кои има намера да ги исклучи и за причините за нивното исклучување, 30 работни дена пред датумот на изработка на консолидираните финансиски извештаи.

22. Врз основа на причините наведени во известувањето од точка 21 од оваа одлука, Народна банка, во рок од 10 работни дена, оценува дали предложениот опфат на консолидација обезбедува целосна и точна претстава за финансиската состојба на банкарската група.

IV. 1 Консолидирани супервизорски извештаи

23. Консолидираните супервизорски извештаи се состојат од соодветните извештаи за:

- висината на сопствените средства, активата пондерирана според ризикот и стапката на адекватност на капиталот;
- големите изложености;
- вложувањата во капитални делови во нефинансиски институции.

Консолидираните супервизорски извештаи се изработуваат врз основа на консолидираните финансиски извештаи на банкарската група и со соодветна примена на правилата пропишани со подзаконските акти донесени врз основа на Законот за банките кои се однесуваат на составувањето на извештаите од став 1 од оваа точка.

V. НАЧИН И РОКОВИ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ НА НАРОДНА БАНКА

24. Банката која е предмет на консолидирана супервизија е должна да достави до Народна банка извештај за составот на банкарската група и консолидирани извештаи за банкарската група.

V.1 Извештај за составот на банкарската група

25. Извештајот за составот на банкарската група треба да содржи листа на одделните лица во групата и опис на нивната поврзаност.

Податоците за лицата во групата треба да содржат: назив и седиште на лицето, матичен број, претежна дејност, вкупен износ на активата, износ на капиталот, односно сопствените средства, структура на акционерскиот капитал, удел во капиталот и/или правата на глас на другите лица во групата, податоци за членовите на органите на надзор и управување на лицата кои ја сочинуваат банкарската група, назив на супервизорските органи кои издаде дозвола за основање и работа на лицата во групата, назив на друштвото за ревизија кое ќе изврши ревизија на консолидираните финансиски извештаи.

Односите помеѓу лицата во групата и видот на поврзаноста се прикажуваат во форма на шематски приказ, од кој ќе може да се утврдат директните и индиректните учества во капиталот и/или правата на глас во другите лица во групата.

26. Банката која е предмет на консолидирана супервизија е должна да го достави извештајот од точка 25 од оваа одлука со состојба на крајот на секоја календарска година, до 31 јануари следната година.

27. Доколку во текот на годината настанат промени во составот на банкарската група, промени во податоците од точка 25 став 2 кои се однесуваат за секое пое-

динечно лице или на односите помеѓу одделните лица во групата, банката која е предмет на консолидирана супервизија е должна да достави известување до Народна банка во рок од 30 работни дена по настанувањето на промените.

28. На посебно барање на Народна банка банката која е предмет на консолидирана супервизија е должна да го изготви извештајот од точка 25 од оваа одлука со состојба на друг ден и во друг рок кои се различни од состојбата и рокот наведени во точка 26 од оваа одлука.

29. Во случаите кога согласно со Законот за банките не постои банкарска група, банка со седиште во РМ која е подружница на друго правно лице, или која е матично лице на друго правно лице, должна е до Народна банка да достави Извештај за составот на целата група, изработен во согласност со точка 25 од оваа одлука.

Извештајот за составот на целата група, банката од став 1 од оваа точка го доставува во рокот пропишан во точка 26 од оваа одлука.

Доколку врз основа на извештајот за составот на целата група Народна банка утврди постоење на банкарска група, ќе и наложи на банката од став 1 од оваа точка, или на друга банка која согласно со Законот за банките ќе се смета за банка која е предмет на консолидирана супервизија, да составува консолидирани извештаи, како и ќе ги пропише роковите во кои банката е должна да почне да ги доставува овие извештаи до Народна банка.

V. 2 Консолидирани извештаи на банкарската група

30. Консолидираните извештаи за банкарската група се изработуваат на полугодишна основа и тоа:

- неревидирани консолидирани извештаи со состојба на 30 јуни; и
- ревидирани консолидирани извештаи со состојба на 31 декември.

Рокот за доставување на извештаите од став 1 алинеја 1 од оваа точка е 30 септември во тековната година, додека рокот за доставување на извештаите од став 1 алинеја 2 од оваа точка е 30 мај следната година.

31. На посебно барање на Народна банка, банката која е предмет на консолидирана супервизија е должна да ги изготви извештаите од точка 30 од оваа одлука, со состојба на друг ден и во друг рок кои се различни од состојбата и рокот наведени во точка 30 од оваа одлука.

VI. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

32. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Со влегувањето во сила на оваа одлука, престанува да важи Одлуката за консолидирана супервизија на банките („Службен весник на РМ“ бр. 84/2003).

О.бр.02-15/I-4/2008
31 јануари 2008 година Скопје

Претседател
на Советот на Народна банка
на Република Македонија
Гувернер,
м-р **Петар Гошев**, с.р.

220.

Врз основа на член 64 став 1 точка 22 од Законот за Народна банка на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 3/02, 51/03, 85/03, 40/04, 61/05 и 129/06) и член 68 став 1 точка 2 од Законот за банките („Службен весник на РМ“ бр. 67/07), Советот на Народна банка на Република Македонија донесе

ОДЛУКА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ВАЛУТНИОТ РИЗИК

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа одлука се пропишува методологијата за управување со валутниот ризик, која ги вклучува:

- начинот на утврдување на отворените девизни позиции на банката по одделни валути;
- начинот на утврдување на агрегатната девизна позиција;
- показателите за изложеност на валутниот ризик;
- управувањето со валутниот ризик, и
- начинот и роковите за известување на Народната банка на Република Македонија (во натамошниот текст: Народна банка).

2. Валутниот ризик, во смисла на оваа одлука, е ризик од загуба заради промена на меѓувалутните курсеви и/или промена на вредноста на денарот во однос на вредноста на другите странски валути.

3. Банката е должна да воспостави систем за идентификување, мерење, следење и контрола на валутниот ризик на кој е изложена во своето работење.

При воспоставувањето на системот од став 1 од оваа точка, банката е должна да ги опфати сите активности и трансакции кои, во билансната и вонбилансната евиденција се евидентирани во девизи и во денари индексирани со девизна клаузула, и кои во согласност со книговодствените правила се курсираат на редовна основа.

II. НАЧИН НА УТВРДУВАЊЕ НА ОТВОРЕНИ ДЕВИЗНИ ПОЗИЦИИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗЛОЖЕНОСТ НА ВАЛУТНИОТ РИЗИК

4. Показатели за изложеноста на банката на валутниот ризик се:

- односот на отворената девизна позиција во одделна валута со сопствените средства на банката и
- односот на агрегатната девизна позиција со сопствените средства на банката.

5. Отворената девизна позиција во една валута претставува збир на:

- нето спот-позицијата, која е еднаква на разликата помеѓу девизната билансна актива и девизната билансна пасива во таа валута;
- нето форвард-позицијата која е еднаква на разликата помеѓу сите износи кои ќе бидат примени и сите износи кои ќе бидат платени врз основа на валутни форвард-договори, вклучувајќи ги и валутните фјучерс-договори и главницата на валутните своп-договори која не е вклучена во спот-позицијата;
- вонбилансните позиции (неотповикливи гаранции, непокриени акредитиви и слични инструменти), кои се класифицирани во категории на ризик Г и Д и/или за кои банката е сигурна дека ќе изврши плаќање и постои веројатност дека нема да може да ги наплати;
- вонбилансни позиции (акредитиви, гаранции и сл.) во корист на банката, од кои банката со сигурност очекува дека ќе оствари наплата (прилив).

Билансните позиции од став 1 алинеја 1 од оваа точка, кои се класифицирани во категориите на ризик В, Г и Д се прикажуваат во износ кој банката очекува дека ќе го наплати, односно се намалуваат во согласност со Одлуката за управување со кредитниот ризик и со сметководствената регулатива која е во примена.

Позициите од став 1 од оваа точка се изразени во денари со примена на средниот курс на Народна банка на денот на пресметката.

6. Отворената девизна позиција се пресметува за секоја одделна странска валута која се јавува во билансот на банките.

7. Во отворената девизната позиција не се вклучуваат позициите на банката во странска валута кои произлегуваат од нејзиното работење во туѓо име и за туѓа сметка.

8. Отворената девизна позиција може да биде долга девизна позиција или кратка девизна позиција.

Отворената девизна позиција е долга кога девизната актива (билансна и вонбилансна) е поголема од девизната пасива (билансна и вонбилансна), односно разликата помеѓу девизната актива (билансна и вонбилансна) и девизната пасива (билансна и вонбилансна) има позитивен предзнак (+).

Отворената девизна позиција е кратка кога девизната актива (билансна и вонбилансна) е помала од девизната пасива (билансна и вонбилансна), односно разликата помеѓу девизната актива (билансна и вонбилансна) и девизната пасива (билансна и вонбилансна) има негативен предзнак (-).

9. Збирот на сите отворени долги девизни позиции во одделни валути, изразени во денари, ја претставува агрегатната долга девизна позиција на банката.

Збирот на сите отворени кратки девизни позиции во одделни валути, изразени во денари, ја претставува агрегатната кратка девизна позиција на банката.

10. Поголемиот износ помеѓу агрегатната кратка девизна позиција и агрегатната долга девизна позиција (во апсолутна вредност) од точка 9 од оваа одлука, ја претставува агрегатната девизна позиција на банката, односно вкупната изложеност на банката на валутниот ризик.

III. ОГРАНИЧУВАЊЕ НА ИЗЛОЖЕНОСТА НА ВАЛУТЕН РИЗИК

11. Агрегатната девизна позиција може да изнесува најмногу до 30% од сопствените средства на банката.

12. Банката е должна да ја одржува агрегатната девизна позиција во рамките на ограничувањето од точка 11 од оваа одлука.

13. Доколку банката го надмине пропишаното ограничувања во два последователни дена, таа е должна наредниот ден да достави до Народна банка писмено објаснување за причините кои довеле до настанатото пречекорување, како и да ги наведе мерките за сведување во рамките на пропишаното ограничување.

Народна банка може да и наложи на одделна банка сведување во рамките на пропишаното ограничување во определен временски рок, со определување на мерки за таа цел.

IV. УПРАВУВАЊЕ СО ВАЛУТНИОТ РИЗИК

14. Банката е должна да воспостави систем за управување со валутниот ризик, како и донесе политика и соодветни процедури за идентификување, мерење, следење и контрола на валутниот ризик.

15. Банката е должна да го мери и следи валутниот ризик дневно.

Банката треба да го мери ефектот врз приходите и расходите од работењето во девизи и во денари со девизна клаузула на дневна основа по одделна валута, односно банката е должна да врши дневно курсирање со користење на соодветните курсеви.

16. Надзорниот одбор на банката ја одобрува политиката од точка 14 од оваа одлука.

Надзорниот одбор ја разгледува адекватноста на одобрената политика најмалку на годишна основа.

Надзорниот одбор, на предлог на Одборот за управување со ризици е должен да ги определи формата, содржината и динамиката на известување на Надзорниот одбор за активностите на банката во девизи и во денари со девизна клаузула.

Надзорниот одбор и Управниот одбор се должни да обезбедат систем на внатрешни контроли, како и да обезбедат редовно следење и контрола на активностите во девизи и во денари со девизна клаузула и на примената на прописите и интерните политики и процедури на банката.

17. Одборот за управување со ризици е должен најмалку да:

- Воспостави политика за управување со валутниот ризик и да ја следи нејзината примена;

- Дава предлози за унапредување на политиката;

- Врши оценка на системот на банката за управување со валутниот ризик;

- Ги анализира ефектите од управувањето со валутниот ризик врз резултатите од работењето на банката;

- Одредува интерни лимити за односот на отворената девизна позиција (долга и кратка) по одделна валута со сопствените средства и редовно ги ревидира овие лимити;

- Одредува интересен лимит за односот на агрегатната девизна позиција со сопствените средства и редовно го ревидира овој лимит;

- Дефинира евентуални исклучоци од одредените лимити и делегира одговорности за одлучување за примена на тие исклучоци;

- Врши анализа на извештаите за изложеноста на банката на валутниот ризик и следење на активностите кои се преземаат заради управување со овој ризик;

- Ги следи економските и другите услови во кои работи банката, заради предвидување на можните промени во активностите во девизи и во денари со девизна клаузула, девизните курсеви и валутниот ризик;

- Други активности во согласност со Законот за банките и интерните акти на банката.

18. Управниот одбор на банката е должен најмалку да:

- Воспостави и применува процедури за идентификување, мерење, следење и контрола на валутниот ризик на банката, во согласност со политиката;

- Воспостави и применува соодветни системи за мерење на изложеноста на банката на валутен ризик;

- Воспостави и применува соодветни системи за следење и мерење на добивките и загубите од активностите номинирани во девизи;

- Обезбеди услови за редовно следење и оценка на политиката и нејзиното спроведување;

- Воспостави процедури за оценка на влијанието на нови производи врз изложеноста на валутен ризик;

- Ги следи економските и другите услови во кои работи банката, заради предвидување на можните промени во активностите во девизи и во денари со девизна клаузула, девизните курсеви и валутниот ризик;

- Подготвува и предлага форма, содржина и начин на известување на Надзорниот одбор и Одборот за управување со ризици во врска со активностите во девизи и во денари со девизна клаузула, заради ефикасно управување со валутниот ризик на кој е изложена банката;

- Други активности во согласност со Законот за банките и интерните акти на банката.

19. Политиката за управување со валутниот ризик треба да биде во согласност со природата, обемот, видот и комплексноста на активностите во девизи и во денари со девизна клаузула кои банката ги врши и планира да ги врши.

20. Политиката за управување со валутниот ризик треба да содржи најмалку:

- Целите и принципите на банката при вршењето на активностите во девизи и во денари со девизна клаузула и при преземањето и управувањето со валутниот ризик;

- Јасни и прецизни ограничувања на изложеноста на банката на валутниот ризик, најмалку во рамки на ограничувањето од глава III од оваа одлука;

- Јасно дефинирани надлежности и овластувања во врска со активностите во девизи и во денари со девизна клаузула и управувањето со валутниот ризик, по организациони делови и по лица (работни места).

Во случај кога, согласно со Законот за банките, банката е предмет на консолидирана супервизија, политиката за управување со валутниот ризик го опфаќа и управувањето со валутниот ризик на ниво на банкарската група.

21. Процедурите за спроведување на политиката за управување со валутниот ризик треба да опфаќаат најмалку:

а. систем на водење на деловните книги;
б. систем на известување на Управниот и Надзорниот одбор и тоа најмалку за:

- отворената девизна позиција по валута;
- агрегатната девизна позиција;
- реализираните добивки и загуби од работењето во девизи (вклучително и во денари со девизна клаузула).

в. системи на контрола најмалку на:
- воспоставените надлежности и овластувања;
- почитувањето на лимитите за ограничување на изложеност на валутен ризик;

- евиденцијата на трансакциите;
г. начин на вршење на стрес тестирање за целите на изложеноста на банката на валутниот ризик, согласно со подзаконските акти пропишани од страна на Народна банка.

V. ИЗВЕСТУВАЊЕ НА НАРОДНА БАНКА

22. Банката е должна да доставува до Народна банка извештаи за агрегатната девизна позиција на дневна основа, на начин, форма и рокови пропишани од страна на гувернерот на Народна банка.

VI. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

23. За спроведување на оваа одлука, гувернерот на Народна банка ќе донесе Упатство со образци за извештаите.

24. Одредбите од оваа одлука соодветно се применуваат и на филијали на странска банка.

25. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 01.01.2009 година.

26. Со отпочнувањето на примената на оваа одлука, престанува да важи Одлуката за утврдување и пресметување отворени девизни позиции на банките („Службен весник на РМ“ бр. 103/2001-пречистен текст).

О.бр.02-15/1-5/2008
31 јануари 2008 година
Скопје

Претседател
на Советот на Народна банка
на Република Македонија
Гувернер,
м-р **Петар Гошев**, с.р.

РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

221.

Врз основа на член 19, алинеја 6 од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 63/06 и 36/07), член 28 од Законот за акцизите („Службен весник на РМ“ бр. 32/01, 50/01, 52/01, 45/02, 98/02, 24/03, 96/04 и 38/05), член 28 и 29 од Законот за данокот на додадена вредност („Службен весник на РМ“ бр. 44/99, 59/99, 86/99, 11/00, 8/01, 21/03 и 19/04), Законот за животната средина („Службен весник на РМ“ бр. 53/05), Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, на седницата одржана на 04.02.2008 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НАЈВИСОКИ ЦЕНИ НА ОДДЕЛНИ НАФТЕНИ ДЕРИВАТИ УТВРДЕНИ СОГЛАСНО МЕТОДОЛОГИЈАТА

Член 1

Претпријатијата кои произведуваат деривати од нафта можат да ги формираат цените на одделни нафтени деривати така што највисоките производни цени да изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- МБ-96 (ПРЕМИУМ)	до 29,521
- ЕУРОСУПЕР - 95	до 29,673
- ЕУРОСУПЕР - 98	до 30,638
б) Дизел гориво	ден/лит
- Д-Е III	до 34,472
в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно (ЕЛ)	до 34,132
г) Мазут	ден/кг
- М-2	до 22,291

Член 2

Претпријатијата и другите правни и физички лица, што вршат промет на нафтени деривати и увозници (во натамошниот текст: претпријатија) ги формираат цените за одделни нафтени деривати така што:

А. Највисоките малопродажни цени (1 ГРУПА НА ЦЕНИ) да изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- МБ-96 (ПРЕМИУМ)	до 68,50
- ЕУРОСУПЕР - 95	до 65,50
- ЕУРОСУПЕР - 98	до 66,50
б) Дизел гориво	ден/лит
- Д-Е III	до 59,50
в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно (ЕЛ)	до 48,50
г) Мазут	ден/кг
- М-2	до 26,952

Б. Претпријатијата што вршат промет на нафтени деривати можат да ги формираат цените за одделни нафтени деривати во однос на највисоките цени од точката А на став 1 на овој член (1 ГРУПА НА ЦЕ-

НИ), освен од потточката “г” и тоа: за 0,5 ден/лит пониски (2 ГРУПА НА ЦЕНИ), за 1,00 ден/лит пониски (3 ГРУПА НА ЦЕНИ) и за 1,5 ден/лит пониски (4 ГРУПА НА ЦЕНИ), согласно следната табела и да изнесуваат:

НАФТЕН ДЕРИВАТ	(2 ГРУПА НА ЦЕНИ) ден/лит	(3 ГРУПА НА ЦЕНИ) ден/лит	(4 ГРУПА НА ЦЕНИ) ден/лит
МБ-96 (ПРЕМИУМ)	68,00	67,50	67,00
ЕУРОСУПЕР - 95	65,00	64,50	64,00
ЕУРОСУПЕР - 98	66,00	65,50	65,00
Д-Е III	59,00	58,50	58,00
ЕЛ-ЕКСТРА ЛЕСНО	48,00	47,50	47,00

Претпријатијата што вршат промет на нафтени деривати можат да вршат промет на секој дериват поодделно по една од цените утврдени за тој дериват во една од групите на цени определени согласно оваа одлука.

Цените од сите четири ценовни групи формирани согласно став 1 на овој член, освен цената за мазутот М-2, важат франко пумпна станица, а цената на мазутот М-2 важи франко производител во земјата.

Во цените од сите четири ценовни групи формирани согласно став 1 на овој член, освен во цената за мазутот М-2, содржани се и трошоците за превоз од 0,50 ден/литар.

Во малопродажните цени формирани согласно овој член содржан е данокот на додадена вредност согласно Законот.

Член 3

Во малопродажните цени утврдени со членот 2 од оваа одлука содржан е надоместокот за финансирање на активностите во областа на животната средина кои согласно Законот за животната средина го плаќаат обврзниците утврдени со овој закон и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- МБ-96 (ПРЕМИУМ)	до 0,150
- ЕУРОСУПЕР – 95	до 0,080
- ЕУРОСУПЕР – 98	до 0,080
б) Дизел гориво	ден/лит
- Д-Е III	до 0,030
в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно (ЕЛ)	до 0,040
г) Мазут	ден/кг
- М-2	до 0,050

Член 4

Во малопродажните цени утврдени со членот 2 од оваа одлука акцизите кои ги плаќаат обврзниците согласно Законот изнесуваат и тоа:

а) Моторни бензини	ден/лит
- МБ-96 (ПРЕМИУМ)	до 24,680
- ЕУРОСУПЕР – 95	до 22,055
- ЕУРОСУПЕР – 98	до 21,938
б) Дизел гориво	ден/лит
- Д-Е III	до 12,221

в) Масло за горење	ден/лит
- екстра лесно (ЕЛ)	до 3,230
г) Мазут	ден/кг
- М-2	до 0,100

Член 5

Во малопродажните цени утврдени согласно членот 2 од оваа одлука, трошоците на прометот на секој поодделен нафтен дериват од секоја ценовна група изнесуваат:

НАФТЕН ДЕРИВАТ	Ед. мерка	(1 ГРУПА НА ЦЕНИ)	(2 ГРУПА НА ЦЕНИ)	(3 ГРУПА НА ЦЕНИ)	(4 ГРУПА НА ЦЕНИ)
МБ - 96 (ПРЕМИУМ)	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
ЕУРОСУПЕР - 95	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
ЕУРОСУПЕР - 98	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
Д-Е III	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
ЕЛ-ЕКСТРА ЛЕСНО	ден/лит	3,200	2,776	2,353	1,929
МАЗУТ М - 2	ден/кг	0,400	0,400	0,400	0,400

Член 6

Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”, а ќе се применува од 00,01 часот на 05.02.2008 година.

Бр. 02-276/1
4 февруари 2008 година
Скопје

Претседател,
Славе Ивановски, с.р.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Врз основа на член 5 од Законот за исплата на платите во Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр. 70/94, 62/95, 33/97, 50/01, 26/02, 46/02 и 37/05), Министерството за труд и социјална политика

ОБЈАВУВА

Просечната месечна нето плата по работник за месец јануари 2008 година неможе да изнесува помалку од утврдената на ниво на оддел и тоа:

Оддел	Назив на одделот	Износ
01	Земјоделство, лов и соодветни услужни активности	6.710
02	Шумарство, искористување на шуми и соодветни услужни активности	8.776
05	Улов на риба, одгледување на риби и услужни активности во рибарството	6.922
10	Вадење на камен, јаглен и лигнит, вадење на тресет	8.366

11	Вадење на сурова нафта и природен гас и услужни активности во производството на нафта и гас, освен истражувања	0
12	Вадење на руда на уран и торииум	0
13	Вадење на руди на метал	12.126
14	Вадење на други руди и камен	10.441
15	Производство на прехранбени производи и пијалаци	9.673
16	Производство на тутунски производи и ферментација на тутун	8.226
17	Производство на текстилни ткаенини	5.300
18	Производство на облека; доработка и боене на крзно	4.575
19	Штавење и доработка на кожа, производство на куфери, рачни торби, седла, сарачки производи и обувки	3.737
20	Преработка на дрво, производи од дрво и плута, освен мебел, производство на предмети од слама и плетарски материјал	5.419
21	Производство на целулоза, хартија и производи од хартија	8.982
22	Издавачка дејност, печатење и репродукција на снимени медиуми	9.641
23	Производство на кокс, деривати и нафта и нуклеарно гориво	16.065
24	Производство на хемикалии и хемиски производи	16.430
25	Производство на производи од гума и производи од пластични маси	5.435
26	Производство на производи од други неметални минерали	11.707
27	Производство на основни метали	11.144
28	Производство на метални производи во металопреработувачката фаза, освен машини и уреди	5.973
29	Производство на машини и уреди, неспомнати на друго место	8.675
30	Производство на канцелариски машини и компјутери	13.736
31	Производство на електрични машини и апарати, неспомнати на друго место	6.801
32	Производство на радио, телевизиска и комуникациона опрема и апарати	8.268
33	Производство на прецизни медицински и оптички инструменти и часовници	13.294
34	Производство на моторни возила, приколки и полуприколки	6.716
35	Производство на други сообраќајни средства	8.627
36	Производство на мебел и други разновидни производи, неспомнати на друго место	5.272
37	Рециклажа	5.197
40	Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и топла вода	14.930
41	Собирање, пречистување и дистрибуција на вода	8.705
45	Градежништво	7.344

50	Продажба, одржување и поправка на моторни возила и мотоцикли, продажба на мало на моторни горива	10.881
51	Трговија на големо и посредничка трговија, освен трговија со моторни возила и мотоцикли	12.091
52	Трговија на мало, освен трговија со моторни возила и мотоцикли; поправка на предмети за лична употреба и за домаќинствата	6.482
55	Хотели и ресторани	7.743
60	Копнен сообраќај, цевоводен транспорт	8.710
61	Воден сообраќај	0
62	Воздушен сообраќај	19.575
63	Придружни и помошни активности во сообраќајот; активности на патничките агенции	13.805
64	Поштенски активности и телекомуникации	14.916
65	Финансиско посредување, освен осигурување и пензиски фондови	18.576
66	Осигурување и реосигурување, пензиски фондови, освен задолжителна социјална заштита	23.384
67	Помошни активности во финансиското посредување	27.247
70	Активности во врска со недвижен имот	11.539
71	Изнајмување на машини и опрема без ракувач и изнајмување на предмети за лична употреба и за домаќинствата	6.828
72	Компјутерски и сродни активности	13.413
73	Истражување и развој	10.151
74	Други деловни активности	9.054
75	Јавна управа и одбрана; задолжителна социјална заштита	12.032
80	Образование	9.723
85	Здравство и социјална работа	9.431
90	Отстранување на отпадоци и ѓубре, санитарни и слични активности	7.892
91	Дејност на организации врз база на зачленување	12.613
92	Рекреативни, спортски, културни и забавни активности	8.781
93	Други услужни дејности	7.390
95	Дејност на домаќинствата како работодавачи на домашен персонал	0
96	Неиздиференцирани дејности на приватните домаќинства за производство на стоки за сопствени потреби	0
97	Неиздиференцирани дејности на приватните домаќинства за извршување услуги за сопствени потреби	0
99	Екстериторијални организации и тела	0

Месечно даночно ослободување 3.294.

Министер,
Љупчо Мешков, с.р.

ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РМ ВИ ГИ НУДИ СЛЕДНИТЕ ИЗДАНИЈА:

Р.бр	Изданија	Цена денари	Р.бр	Изданија	Цена денари
1	Закон за обезбедување на побарувањата Закон за заштита на потрошувачите при договори за потрошувачки кредити (со подзаконски акти) (редакциска збирка), 2007	200,00	17	Закон за трговските друштва со вовед, 2004	400,00
2	Закон за безбедност на сообраќајот на патиштата (редакциска збирка), 2007	400,00	18	Закон за општата управна постапка Проф. д-р Симеон Гелевски, 2005 (со коментар)	400,00
3	Закон за нотаријатот (редакциска збирка), 2007	250,00	19	Устав на Република Македонија (со сите амандмани од I - XXX) на македонски и на англиски јазик (во една книга), голем формат, 2007	200,00
4	Закон за банките (редакциска збирка), 2007	300,00	20	Устав на Република Македонија (со сите амандмани од I - XXX) на македонски јазик, мал формат, 2007	150,00
5	Закон за заштита од бучава во животната средина (редакциска збирка), 2007	100,00	21	Збирки на прописи од областа на локална- та самоуправа, 2004	
6	Закон за Државното правобранителство (редакциска збирка), 2007	50,00	а)	I книга — (Законите за: локална самоуправа; те- риторијална организација на локалната самоупра- ва; за градот Скопје; финансирањето на единици- те на локалната самоуправа и Законот за локал- ните избори — редакциски пречистен текст)	280,00
7	Закон за управните спорови (редакциска збирка), 2007	80,00	б)	II книга — (Законите за: комуналните такси; даноци на имот; угостителска дејност; туристичка дејност и Законот за вршење занаетчиска дејност)	210,00
8	Закон за сопственост и други стварни права (редакциска збирка), 2007	150,00	в)	III книга — (Редакциски пречистени текстови на законите за: основното образование; средното об- разование; заштита на децата и Законот за социјал- на заштита)	245,00
9	Збирка на прописи од областа на земјоделството (редакциска збирка), 2007	500,00	г)	IV книга — (Закон за управување со отпадот; Закон за квалитетот на амбиентниот воздух; Законите за заштита на природата)	245,00
10	Закон за ветеринарно јавно здравство Закон за ветеринарно здравство Закон за заштита и благосостојба на животните (редакциска збирка), 2007	400,00	д)	Комплет од четирите книги - Збирки на законите од областа на локалната самоуправа, 2004	840,00
11	Закон за прекршоците Закон за прекршоците против јавниот ред и мир (редакциска збирка), 2007	150,00	22	Збирка на прописи (редакциска) (Законите за: градење; за просторно и урбани- стичко планирање; за животната средина), 2005	210,00
12	Закон за минералните сировини (редакциска збирка), 2007	120,00	23	Збирка на меѓународни конвенции од областа на кривичното право, 2000	80,00
13	Закон за пензиското и инвалидското осигурување Станка Трајкова и Олгица Костова (со коментар и прилози), 2006	700,00	24	Закон за извршната постапка Д-р Стефан Георгиевски, 2002	140,00
14	Изборен законик, 2006	300,00	25	Закон за спречување на корупцијата со закони за ратификација на конвенции Д-р Јован Проевски (со објаснувања), 2002	80,00
15	Закон за стечај Д-р Кирил Чавдар (со објаснувања, судска практика и предметен регистар), 2006	600,00	26	Закон за денационализација Д-р Стефан Георгиевски, 2000 (со коментар, објаснувања и образци)	160,00
16	Збирка на прописи од областа на судството (Законите за: судовите; Судскиот совет на РМ; судскиот буџет (редакциски пречистен текст); Академија за обука на судии и јавни обвинители), 2006	400,00	27	Поединечни CD-ROM изданија 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 и DVD за 2006 година	600,00
			28	Комплет CD-ROM изданија 2001, 2002, 2003, 2004, 2005 и DVD за 2006 година	3.400,00
			29	Регистар на прописи на РМ	3.700,00

П О Р А Ч К А Б Р. 17

Со ова неотповикливо ги порачуваме изданијата под реден број _____ во _____ примероци;
р.бр. _____ во _____ примероци; р.бр. _____ во _____ примероци; р.бр. _____ во _____ примероци;
р.бр. _____ во _____ примероци; р.бр. _____ во _____ примероци; р.бр. _____ во _____ примероци.

Доказот за извршена уплата на жиро с-ка 300000000188798 и порачката ги испраќае по
пошта на адреса бул. „Партизански одреди“ бр. 29, п. фах 51, 1000, Скопје, или на
телефакс број + 389-2-311-22-67.

Порачател: _____

Место: _____, ул. _____, бр. _____, тел./факс _____

Потпис на порачателот

Во _____, _____ 2008 година. (М.П.) _____

www.slvesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефони: +389-2-3298-860, 3290-471, 3290-449.
Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2008 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

2008017

СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Меѓународни договори

Број 17	Понеделник, 4 февруари 2008	Год. LXIV
www.slvesnik.com.mk	contact@slvesnik.com.mk	

СОДРЖИНА

	Стр.
1. Закон за ратификација на Стратешкиот договор меѓу Република Македонија и Канцеларијата на Европската полиција.....	1
2. Закон за ратификација на Седмиот дополнителен протокол на Уставот на Светскиот поштенски сојуз.....	28

1.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА СТРАТЕШКИОТ ДОГОВОР МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И КАНЦЕЛАРИЈАТА НА ЕВРОПСКАТА ПОЛИЦИЈА

Се прогласува Законот за ратификација на Стратешкиот договор меѓу Република Македонија и Канцеларијата на Европската полиција,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 29 јануари 2008 година.

Бр. 07-512/1
29 јануари 2008 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

ЗАКОН

ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА СТРАТЕШКИОТ ДОГОВОР МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И КАНЦЕЛАРИЈАТА НА ЕВРОПСКАТА ПОЛИЦИЈА

Член 1

Се ратификува Стратешкиот договор меѓу Република Македонија и Канцеларијата на Европската полиција, склучен во Дрезден на 16 јануари 2007 година, преку размена на писма.

Член 2

Стратешкиот договор во оригинал, на македонски и на англиски јазик, гласи:

Dresden, 16 January 2007

Director

The Government of the former Yugoslav
Republic of Macedonia

File n° 3710-277 (#212926v1)

Dear Madam,

I have the honour to propose that, if it is acceptable to your Government, this letter and your confirmation shall together take the place of signature of the Strategic Agreement between the former Yugoslav Republic of Macedonia and the European Police Office.

The text of the aforementioned Agreement, herewith annexed, has been approved by the Council of the European Union on 18 December 2006.

Please accept, Madam, the assurance of my highest consideration.

A handwritten signature in black ink, which appears to read "Max-Peter Ratzel". The signature is written in a cursive, flowing style.

Max-Peter Ratzel

Director

Raamweg 47, The Hague
The Netherlands

✉ Postbox 90850
NL - 2509 LW The Hague

☎ 31 (0)70 302 5000
☎ 31 (0)70 345 5896

Дрезден, 16 јануари 2007

Почитуван Господине,

Во врска со Стратешкиот Договор за соработка на Република Македонија со Канцеларијата на Европската Полиција (Европол), со ова во име на Владата на Република Македонија, потврдувам дека Владата се согласува да биде обврзана со гореспоменатиот Договор и ги прифаќа активностите и обврските пропишани со истиот Договор.

Сметам дека оваа размена на писма е еквивалент на потпишувањето.

Воедно, изјавувам дека Република Македонија не го прифаќа името употребено за мојата земја во Договорот, имајќи предвид дека уставното име на мојата земја е Република Македонија.

Со ова, Владата на Република Македонија разбира дека горенаведениот Договор приложен кон ова писмо за прифаќање востановува Договор кој е задолжителен за двете страни од овој Договор.

Ве молам, примете ги Господине, изразите на моето највисоко почитување.

МИНИСТЕР ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ
М-р Гордана Јанкулоска

Канцеларија на Европската полиција
(Европол)
Г-дин Мах-Peter Ratzel
Директор

МВР
КАБИНЕТ НА МИНИСТЕРОТ

Бр.
.....
СКОПЈЕ

СТРАТЕШКИ ДОГОВОР МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И КАНЦЕЛАРИЈАТА НА ЕВРОПСКАТА ПОЛИЦИЈА

Преамбула

Република Македонија и Канцеларијата на Европската Полиција (Европол):

Сметајќи дека е од заеднички интерес да се зајакне соработката во борбата против сериозните форми на меѓународен криминал;

Сметајќи дека Советот на Европската Унија му дал овластување на Европол да влезе во преговори за договор за соработка и да се согласи за следниве одредби со Република Македонија;

Се договорија за следново:

ЧЛЕН 1

Цел

Целта на овој Договор е да се зацврсти соработката на земјите членки на Европската Унија, дејствувајќи преку Република Македонија и Европол во спречувањето, откривањето, сузбивањето и истражувањето на сериозните форми на меѓународен криминал во областите споменати во членот 3 од овој Договор, особено преку размена на стратешки и технички информации, како што е дефинирано во член 2. Овој Договор не овластува пренос на податоци поврзани со идентификувано лице или лица кои може да се идентификуваат.

ЧЛЕН 2

Стратешки и технички информации

1. "Стратешки информации" вклучуваат, но не се ограничени на:

- а. активности кои може да се корисни за сузбивање на кривичните дела, особено, специјални средства за борба против кривичните дела;
- б. нови методи што се користат во извршувањето на кривичните дела;
- в. трендови и развој на методи што се користат за извршување на кривичните дела;
- г. онсервации и резултати од успешната примена на новите помагала и техники за спроведување на законот;
- д. рути и промени во рутите што ги користат шверцерите или оние вклучени во кривичните дела на нелегална трговија што ги покрива овој Договор;
- ѓ. стратегии за превенција и методи за управување при селекција на приоритети во спроведувањето на законот;
- е. проценка на закана и извештаи за ситуацијата со криминалот.

2. "Технички информации" вклучуваат, но не се ограничени на:
- а. средства на зацврстување на административните структури и структурите за спроведување на законот во областите покриени со овој Договор;
 - б. форензички полициски методи и истражни постапки;
 - в. методи на обука за релевантните службеници;
 - г. методи на криминалистичко-разузнавачка анализа;
 - д. идентификација на експертиза за спроведување на законот.

ЧЛЕН 3

Области на криминалитет за кои се применува овој Договор

1. Соработката што ќе биде воспоставена со овој Договор, согласно интересот за соработка на Страните на овој договор во специфичниот случај, ќе се однесува на сите области на криминал во рамките на мандатот на Европол на датумот на влегување во сила на овој Договор, вклучувајќи ги и поврзаните кривични дела.
2. Поврзани кривични дела ќе бидат кривичните дела извршени со цел набавка на средства за извршување на кривичните акти наведени во став 1, кривични дела извршени со цел олеснување или извршување на такви акти и кривични дела заради осигурување имунитет на такви акти.
3. Кога мандатот на Европол се менува за да покрива области на криминал покрај оние наведени во став 1, Европол на датумот кога промената на мандатот на Европол влегува во сила може да поднесе до Република Македонија предлог во писмена форма за проширување на опсегот на примената на овој Договор во врска со новиот мандат. При тоа, Европол ќе ја информира Република Македонија за сите релевантни прашања поврзани со промената на мандатот. Овој Договор ќе важи во врска со новиот мандат од датумот на кој што Европол ќе добие писмено прифаќање од Република Македонија согласно нејзините внатрешни постапки.
4. За специфичните форми на криминалитет за кои станува збор во став 1 и кои се наведени во Анекс 1 од овој Договор, ќе се применуваат дефинициите вклучени во тој Анекс. Секогаш кога промената на мандатот спомената во став 3 бара прифаќање на дефиниција на друга форма на криминал, таквата дефиниција исто така ќе се применува кога оваа форма на криминал ќе стане дел од овој Договор согласно став 3. Европол ќе ја информира Република Македонија ако и кога дефиницијата на областа на криминал биде појаснета, изменета или дополнета. Новата дефиниција ќе стане дел од овој Договор на датумот на кој Европол ќе добие писмено прифаќање на дефиницијата од Република Македонија. Секое изменување на документот на кој се однесува дефиницијата ќе се смета и како измена на дефиницијата.

ЧЛЕН 4

Национална контакт точка

1. Република Македонија го назначува Секторот за меѓународна полициска соработка во Министерството за внатрешни работи да дејствува како национална контакт точка меѓу Европол и другите надлежни власти на Република Македонија.

2. Состаноците на високо ниво меѓу Европол и надлежните власти од Република Македонија ќе се одржуваат барем еднаш годишно и како што тоа ќе биде неопходно со цел дискутирање на прашањата што се однесуваат на овој Договор и на соработката, воопшто.

3. Контакт точките назначени од Република Македонија и Европол редовно ќе се консултираат еден со друг за полициски прашања и за прашања од заеднички интерес заради реализирање на нивните цели и координирање на нивните соодветни активности.

ЧЛЕН 5

Надлежни власти

1. Властите за спроведување на законот во Република Македонија одговорни според националниот закон да спречуваат и да се борат против кривичните дела наведени во член 3 (1) (во натамошниот текст: "надлежни власти") се наведени во Анекс 2 од овој Договор. Република Македонија ќе го извести Европол за секоја промена во оваа листа во рок од три месеци откако таквата промена ќе влезе во сила.

2. Кога е тоа соодветно, ќе биде договорена консултација на потребно ниво меѓу претставници на властите за спроведување на законот на Република Македонија и Европол одговорни за областите на криминал за кои важи овој Договор заради усогласување на најефективните начини за организирање на специфичните активности.

ЧЛЕН 6

Размена на информации

1. Размената на информации наведена во овој Договор ќе се реализира единствено во согласност со условите на овој Договор.

2. Размената на информации наведена во овој Договор ќе се реализира меѓу контакт точките назначени согласно член 4 и, како што контакт точките сметаат дека е соодветно, може да вклучува директна размена на информации со властите за спроведување на законот идентификувани согласно член 5.

3. Разменетите информации согласно овој Договор ќе се користат само за целите на овој Договор и во истрагата, кривичното гонење и превенцијата на кривичните дела и во постапките кои се однесуваат на криминални работи.

4. Европол единствено ќе доставува информации до Република Македонија кои се собрани, чувани и пренесени во согласност со релевантните одредби од Конвенцијата и нејзините регулативи за имплементација.

5. Страната која ги обезбедува информациите може да ги утврди условите за нивна понатамошна употреба. Ваквите услови за употреба на информации можат единствено да бидат поништени преку писмена согласност од Страната која ги обезбедила информациите.

6. Информациите кои се добиени во согласност со овој Договор нема да бидат употребувани без дозвола од Страната која обезбедува информации за цели различни од оние за кои тие биле доставени.

7. Информациите кои се добиени во согласност со овој Договор не смеат да бидат разменети со трети страни кои не се Земји членки на Европската Унија без претходна согласност од Страната која ги обезбедила тие информации.

ЧЛЕН 7

Барања за помош

Соработка во рамките на овој Договор ќе биде спроведена на основа на писмени барања за помош, или на иницијатива на една од Страните, доколку оваа Страна претпоставува дека таква помош е од интерес за другата Страна.

ЧЛЕН 8

Исполнување на барањата

1. Замолената Страна ќе ги преземе сите неопходни мерки за да обезбедат итно и целосно исполнување на барањето. Страната барател веднаш ќе биде известена за сите околности кои можат да го попречат исполнувањето на барањето или значително да го одложат неговото исполнување.

2. Замолената Страна има право да побара било какви дополнителни податоци кои таа ги смета за неопходни за навремено исполнување на барањето.

3. Страната барател може да побара од замолената Страна да ги преземе сите неопходни мерки за да ја обезбеди доверливоста на фактот за кој барањето било поднесено, содржината на барањето и сите придружни документи, како и фактот дека таа обезбедила помош.

4. Замолената Страна ќе ја информира Страната барател во случај да не е можно извршување на барањето со истовремено обезбедување на доверливост. Страната барател ќе одлучи дали е прифатливо да се исполни барањето според вакви услови.

5. Замолената Страна ќе ја информира Страната барател за резултатите од исполнувањето на барањето што е можно поскоро.

ЧЛЕН 9

Размена на експертиза

Претставниците на Страните, како што е соодветно:

- а. ќе учествуваат на семинари, курсеви за обука и други состаноци; и
- б. ќе помагаат при посети на експерти, на властите за спроведување на законот и администратори, во областите на криминалитет опфатени со овој Договор.

ЧЛЕН 10

Доверливост

1. Сите обработени информации од или преку Европол, освен информациите кои се експлицитно обележани или се јасно препознатливи дека се јавни информации, подлежат на основно ниво на заштита во рамки на организацијата Европол, како и во земјите членки на ЕУ. За информацијата која подлежи само на основно ниво на заштита, нема потреба од специфично обележување на нивото на доверливост на Европол, но сепак ќе биде означена како информација на Европол.

2. Страните ќе обезбедат основно ниво на заштита наведено во став 1 за сите информации разменети врз основа на овој Договор, со различни мерки, вклучувајќи ја и обврската за дискреција и доверливост, ограничувајќи го пристапот до информации на овластениот персонал и општи технички и процедурални мерки за заштита на безбедноста на информациите.

3. Информацијата која наложува дополнителни безбедносни мерки е подложна на ниво на доверливост на Република Македонија или Европол, кои се означени со посебно обележување. На информацијата и се доделува такво ниво на доверливост само онаму каде е нужно потребно и за неопходниот временски период.

4. Нивоата на доверливост на страните и нивните ознаки се наведени во Анекс 3 од овој Договор и се однесуваат на специфичните безбедносни пакети согласно националните законодавства на Страните. Нивоата на доверливост се поврзани со специфичните пакети за заштита, кои нудат различни нивоа на заштита, во зависност од содржината на информацијата, и го имаат предвид штетниот ефект што неовластениот пристап, ширењето или употребата на информацијата може да го имаат врз интересите на Страните. Страните се обврзуваат да обезбедат еквивалентна заштита на информацијата која е означена со ниво на доверливост во согласност со табелата на еквивалентност на нивото на доверливост содржана во Анекс 3 од овој Договор.

5. Република Македонија ќе осигура дека овластувањата за пристап и заштита на информациите кои носат ознака заштитени ќе бидат почитувани од страна на сите надлежни власти до кои информацијата може да биде пренесена во согласност со овој Договор.

ЧЛЕН 11

Постапки на доверливост

1. Секоја Страна ќе биде одговорна за изборот на соодветното ниво на доверливост во согласност со член 10 за информации доставени до другата Страна.

2. При избирањето на нивото на доверливост, секоја Страна ќе ја почитува доверливоста на информацијата согласно нејзиното национално законодавство или применливите регулативи и ќе ја има предвид потребата од флексибилност и барањето дека доверливоста на информацијата за спроведување на законот ќе биде исклучок и дека, доколку ваквата информација мора да биде класифицирана како доверлива, најниското можно ниво треба да биде доделено.

3. Доколку која било од Страните - на основа на информација која е веќе во нејзина сопственост - дојде до заклучок дека изборот на ниво на доверливост треба да се измени, таа ќе ја информира другата Страна и ќе се обиде да се договори за соодветно ниво на доверливост. Ниту една Страна нема да го наведе или да го менува нивото на доверливост на информацијата која е обезбедена од другата Страна без согласност на таа Страна.

4. Секоја Страна може во било кое време да побара измена на нивото на доверливост поврзано со информацијата која таа ја доставила, вклучувајќи и евентуално отстранување на таквото ниво. Другата Страна ќе го измени нивото на доверливост во согласност со таквите барања. Секоја Страна ќе побара, штом околностите тоа го дозволат, измена на нивото на доверливост за пониско или за негово целосно отстранување.

5. Секоја Страна може да го наведе временскиот период во кој изборот на ниво на доверливост ќе се применува, и за евентуалните измени на нивото на доверливост по овој период.

6. Онаму каде што информацијата за која нивото на доверливост е изменето во согласност со овој член е веќе доставена до една или повеќе од Земјите членки на Европската Унија или трети Страни, Европол, по барање на Секторот за меѓународна полициска соработка во Министерството за внатрешни работи, ќе ги информира примателите за измената на нивото на доверливост.

ЧЛЕН 12

Офицери за врски

Доколку е потребно натамошно зацврстување на соработката како што е предвидено во овој Договор, во поглед на склучување на оперативен договор, Република Македонија и Европол можат да се согласат да назначат еден или повеќе офицери за врски. Функциите на офицерите за врски, нивните задачи и статусот ќе бидат предмет на консултации во поглед на склучување на договор за врски.

ЧЛЕН 13

Трошоци

Страните ги сносат своите трошоци кои ќе се појават во текот на имплементацијата на овој Договор, освен ако не е поинаку договорено на индивидуална основа.

ЧЛЕН 14

Одговорност

1. Доколку е нанесена штета на една од Страните или на некој поединец како резултат на неовластена или неточна обработка на информација во рамки на овој Договор од другата Страна, таа Страна ќе биде одговорна за таквата штета.

2. Во оние случаи каде Европол е обврзан да им ги исплати на Земјите членки на Европската Унија или други трети држави или трети тела сумите доделени како надомест за штетите на повредената страна, и штетите се сметаат за резултат на немоќта на Република Македонија да ги почитува обврските според овој Договор, Република Македонија ќе биде обврзана да ги исплати, по барање, сумите кои Европол ги платил на Земјите членки или други трети држави или трети тела со цел да надомести за сумите кои тие ги платиле како надомест.

3. Во случај кога не може да се постигне согласност за определување и надомест на штета помеѓу Страните според овој член, ова прашање ќе биде решено во согласност со постапката наведена во член 15.

ЧЛЕН 15

Решавање на спорови

Сите спорови кои може да се појават во врска со толкувањето или примената на овој Договор ќе бидат решени преку консултации и преговори меѓу претставниците на Страните.

ЧЛЕН 16

Специјална клаузула

Ништо во овој Договор нема да наштети или на било кој начин да влијае на одредбите на било која Спогодба за меѓусебна правна помош, работниот однос при спроведувањето на законот, или било кој друг договор или спогодба за размена на информации меѓу Република Македонија и било која Земја членка на Европската Унија. Одредбите во однос на обработката на информации како што се наведени во овој Договор, сепак, ќе ги почитуваат Страните во врска со сите информации разменети во рамки на овој Договор.

ЧЛЕН 17**Престанок на Договорот**

Овој Договор може да биде прекинат во писмена форма од која било од двете Страни преку известување дадено три месеци однапред.

ЧЛЕН 18**Измени и дополнувања**

1. Овој Договор може да биде изменет во секое време со заедничка согласност од Страните. Сите измени и дополнувања мора да бидат во писмена форма. Европол единствено може да ја даде својата согласност за измените по одобрувањето на таквите измени од страна на Советот на Европската Унија.
2. Анексите на овој Договор можат да бидат изменети преку размена на ноти меѓу Страните.
3. Страните ќе се консултираат во однос на измените на овој Договор или неговите Анекси по барање на било која од нив.

ЧЛЕН 19**Стапување на сила**

Овој Договор ќе стапи на сила на денот кога Република Македонија ќе го извести **ЕВРОПОЛ** во писмена форма по дипломатски канали дека го ратификувала овој Договор.

Потпишан во _____, на _____, во два оригинални примероци, на македонски и англиски јазик, при што двата текста имаат еднакво значење.

За Република Македонија

За ЕВРОПОЛ

АНЕКС 1
ДЕФИНИЦИЈА ЗА ФОРМИТЕ НА КРИМИНАЛ НАВЕДЕНИ ВО ЧЛЕН 3
ОД ДОГОВОРОТ МЕЃУ
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И ЕВРОПОЛ

Во врска со формите на криминал наведени во **Член 3 (1)** од овој договор, Европол, за целите на овој Договор ќе ги користи следниве дефиниции:

- „недозволена трговија со дрога,, значи, казнени дела наведени во член 3 (1) од Конвенцијата на ОН против недозволената трговија со наркотични дроги и психотропни супстанции од 20 декември 1988 година и во одредбите со кои се менува или заменува таа Конвенција;
- „криминал поврзан со нуклеарни и радиоактивни супстанции,, значи казнени дела наведени во член 7 (1) од Конвенцијата за физичка заштита на нуклеарен материјал, потпишана во Виена и Њујорк на 3 март 1980 година и во однос на нуклеарните и/или радиоактивните материјали дефинирани во Член 197 од Договорот Еуратом и Директивата 80/836 Еуратом од 15 јули 1980 година;
- „недозволено криумчарење на имигранти,, значи активности кои имаат за цел намерно, заради финансиска корист, да олеснат влез, престој или вработување на територијата на земјите членки на Европската Унија и Република Македонија, спротивно на правилата и условите што се применуваат на нивните територии;
- „трговија со луѓе,, значи подложување на лица на вистинско и незаконско наведување од страна на други лица со употреба на сила или закана или преку злоупотреба на авторитет или преку интрига, посебно од аспект на експлоатацијата заради проституција, форми на сексуална експлоатација и напад на малолетници или трговија со оставени деца. Овие форми на експлоатација исто така вклучуваат и производство, продажба или дистрибуција на материјал со детска порнографија;
- „криминал со моторни возила,, значи кражба или злоупотреба на моторни возила, камиони, полу-приколки, робата од камионите или полу-приколките, автобуси, моторцикли, каравани и земјоделски возила, работни возила и резервни делови за таквите возила, како и добивање и криење на вакви предмети;
- „фалсификување на пари и платежни средства,, значи делата дефинирани во член 3 од Женевската Конвенција од 20 април 1929 година за Сузбивање на фалсификувањето валути, која се однесува и на готовината и другите платежни средства;
- „нелегални активности за перење пари,, значи казнени дела кои се наведени во член 6 (1) до (3) од Конвенцијата на Советот на Европа која се однесува на перење, претрес, заплена и конфискација на имот стекнат преку криминал, потпишана во Стразбур на 8 ноември 1990 година.

АНЕКС 2**КОН ДОГОВОРОТ ЗА СОРАБОТКА МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
И КАНЦЕЛАРИЈАТА НА ЕВРОПСКАТА ПОЛИЦИЈА**

Надлежните власти во Република Македонија кои според националното законодавство се одговорни за превенција и борба против кривичните дела наведени во членот 3 (1) од Договорот меѓу Република Македонија и Канцеларијата на Европската Полиција се:

**Министерството за внатрешни работи
Сектор за меѓународна полициска соработка**

**Министерство за финансии
Царинска управа**

**Министерство за финансии
Финансиска полиција**

АНЕКС 3

КОН ДОГОВОРОТ ЗА СОРАБОТКА МЕЃУ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И КАНЦЕЛАРИЈАТА НА ЕВРОПСКАТА ПОЛИЦИЈА

Страните, согласно член 10 (4) од Договорот за Соработка меѓу Република Македонија и Канцеларијата на европската полиција, утврдуваат дека следниве нивоа на доверливост според националното законодавство на Република Македонија и нивоата на доверливост што се користат во Европол се еквивалентни:

ЗА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

„ИНТЕРНО„

Ова ниво се применува на информации чие неовластено откривање би предизвикало штета за работењето на државните органи, единиците на локалната самоуправа и други институции кои се од значење за јавната безбедност, одбраната, надворешните работи и безбедносните и разузнавачките активности на државните органи на државната управа.

„ДОВЕРЛИВО„

Ова ниво се применува на информации создадени од државните органи, органите на единиците на локалната самоуправа и други институции кои се од значење за јавната безбедност, одбраната, надворешните работи и безбедносните и разузнавачки активности на државната управа на Република Македонија, чие неовластено откривање би предизвикало сериозна штета за важните интереси на Република Македонија.

„СТРОГО ДОВЕРЛИВО„

Ова ниво се применува на информации создадени од државните органи, органите на единиците на локалната самоуправа и други институции кои се од значење за јавната безбедност, одбраната, надворешните работи и безбедносните и разузнавачки активности на органите на државната управа на Република Македонија, чие неовластено откривање би предизвикало сериозна штета за виталните интереси на Република Македонија.

„ДРЖАВНА ТАЈНА „

Ова ниво се применува на информации чие неовластено откривање би ги загрозило или би наштетило на трајните интереси на Република Македонија.

ЗА ЕВРОПОЛ

“EUROPOL RESTRICTED”

Ова ниво се применува за информации и материјал чие неовластено откривање би можело да биде неповолно за интересите на Европол или на една или повеќе земји членки.

“EUROPOL CONFIDENTIAL”

Ова ниво се применува за информации и материјал чие неовластено откривање би можело да им наштети на суштинските интереси на Европол или една или повеќе земји членки.

“EUROPOL SECRET”

Ова ниво се применува само за информации и материјал чие неовластено откривање сериозно би им наштетил на суштинските интереси на Европол или на една или повеќе земји членки.

“EUROPOL TOP SECRET”

Ова ниво се применува само за информации и материјал чие неовластено откривање би можело да предизвика исклучително сериозни штети на суштинските интереси на Европол или на една или повеќе земји членки.

STRATEGIC AGREEMENT BETWEEN THE REPUBLIC OF MACEDONIA AND THE EUROPEAN POLICE OFFICE

Preamble

Republic of Macedonia and the European Police Office (Europol):

Considering that it is within their common interest to enhance cooperation in combating serious forms of international crime;

Considering that the Council of the European Union has given Europol the authorisation to enter into negotiations on a cooperation agreement and to agree to the following provisions with Republic of Macedonia;

Have agreed as follows:

Article 1

Purpose

The purpose of this Agreement is to enhance the cooperation of the Member States of the European Union, acting through Europol, and Republic of Macedonia in preventing, detecting, suppressing, and investigating serious forms of international crime in the areas mentioned in Article 3 of this Agreement, in particular through the exchange of strategic and technical information, as defined in Article 2. This Agreement does not authorise the transmission of data related to an identified individual or identifiable individuals.

Article 2

Strategic and Technical Information

1. "Strategic information" includes, but is not limited to:
 - a. enforcement actions that might be useful to suppress offences and, in particular, special means of combating offences;
 - b. new methods used in committing offences;
 - c. trends and developments in the methods used to commit offences;
 - d. observations and findings resulting from the successful application of new enforcement aids and techniques;
 - e. routes and changes in routes used by smugglers or those involved in illicit trafficking offences covered by this agreement.
 - f. prevention strategies and methods for management to select law enforcement priorities;
 - g. threat assessments and crime situation reports.
2. "Technical information" includes, but is not limited to:
 - a. means of strengthening administrative and enforcement structures in the fields covered by this agreement;
 - b. forensic police methods and investigative procedures;
 - c. methods of training the officials concerned;
 - d. criminal intelligence analytical methods;
 - e. identification of law enforcement expertise.

Article 3

Areas of criminality to which the Agreement applies

1. The co-operation as established in this Agreement shall, in line with the Parties' co-operation interest in the particular case, relate to all areas of

crime within Europol's mandate at the date of entry into force of this Agreement, including related criminal offences.

2. Related criminal offences shall be the criminal offences committed in order to procure the means for perpetrating the criminal acts mentioned in paragraph 1, criminal offences committed in order to facilitate or carry out such acts, and criminal offences to ensure the impunity of such acts.
3. Where Europol's mandate is changed to cover areas of crime in addition to those set forth in paragraph 1, Europol may, from the date when the change to Europol's mandate enters into force, submit to the Republic of Macedonia in writing a proposal to extend the scope of application of this agreement in relation to the new mandate. In doing so, Europol shall inform the Republic of Macedonia of all relevant issues related to the change of the mandate. This agreement shall apply in relation to the new mandate as of the date on which Europol receives the written acceptance by the Republic of Macedonia in accordance with its internal procedures.
4. For the specific forms of criminality referred to in paragraph 1 and listed in Annex 1 to this Agreement, the definitions included in that Annex shall be applicable. Whenever a change to the mandate referred to in paragraph 3 entails the acceptance of a definition of another form of crime, such a definition shall also be applicable where this form of criminality becomes part of this Agreement in accordance with paragraph 3. Europol shall inform the Republic of Macedonia if and when the definition of an area of criminality is amplified, amended or supplemented. The new definition shall become part of this Agreement as of the date on which Europol receives the written acceptance of the definition by the Republic of Macedonia. Any amendment to the document to which the definition refers shall be considered an amendment of the definition as well.

Article 4

National Contact Point

1. Republic of Macedonia designates the International Police cooperation Division of the Ministry of Internal Affairs, to act as the national contact point between Europol and other competent authorities of the Republic of Macedonia.
2. High level meetings between Europol and the competent authorities of the Republic of Macedonia shall take place at least once a year and as necessary to discuss issues relating to this Agreement and the co-operation in general.
3. The point of contact designated by the Republic of Macedonia and Europol shall consult each other regularly on policy issues and matters of

common interest for the purpose of realising their objectives and coordinating their respective activities.

Article 5

Competent authorities

1. The law enforcement authorities in the Republic of Macedonia responsible under national law for preventing and combating the criminal offences referred to in Article 3 (1) (hereafter referred to as "competent authorities") are listed in Annex 2 to this Agreement. Republic of Macedonia shall notify Europol of any changes to this list within three months after such changes come into effect.
2. When appropriate, consultation shall be arranged at the required level between representatives of the law enforcement authorities of the Republic of Macedonia and Europol responsible for the areas of criminality to which this agreement applies, to agree upon the most effective way in which to organise their particular activities.

Article 6

Exchange of Information

1. Exchange of information specified in this agreement shall only take place in accordance with the terms of this agreement.
2. The exchange of information as specified in this agreement will take place between the points of contact designated under Article 4 and, as the points of contact consider appropriate, may include direct exchanges of information with the law enforcement authorities identified pursuant to Article 5.
3. Information exchanged pursuant to this agreement shall only be used for the purposes of this agreement and in the investigation, prosecution and prevention of criminal offences, and in proceedings related to criminal matters.
4. Europol shall only supply information to the Republic of Macedonia which was collected, stored and transmitted in accordance with the relevant provisions of the Convention and its implementing regulations.
5. The Party providing the information may stipulate conditions on its further use. Such conditions on the usage of information may only be eliminated with the written consent of the providing Party.

6. Information received in accordance with the present Agreement shall not be used without the consent of the providing Party for purposes other than those for which it was provided.
7. Information received in accordance with the present Agreement may not be shared with third parties other than Member States of the European Union without the prior consent of the providing Party.

Article 7

Requests for assistance

Co-operation within the framework of this Agreement will be carried out on the basis of written requests for assistance, or on the initiative of one of the Parties, if this Party presumes that such assistance is of interest to the other Party.

Article 8

Execution of requests

1. The requested Party shall take all necessary measures to ensure a prompt and complete execution of the request. The requesting Party shall be immediately notified about any circumstances that may hamper the execution of the request or considerably delay its execution.
2. The requested Party shall have the right to ask for any further data it considers necessary to duly execute the request.
3. The requesting Party may ask the requested Party to take all necessary measures to ensure confidentiality of the fact that the request was made, the contents of the request and any annexed documents, as well as the fact that it has provided assistance.
4. The requested Party shall inform the requesting Party if it is not possible to execute the request while preserving its confidentiality. The requesting Party shall decide whether it is acceptable to execute the request under these conditions.
5. The requested Party shall inform the requesting Party of the results of the execution of the request at its earliest convenience.

Article 9

Exchange of expertise

Representatives of the Parties shall, as appropriate:

- a. participate in seminars, training courses, and other meetings; and
- b. facilitate visits of experts, law enforcement authorities, and administrators, in the areas of criminality covered by this agreement.

Article 10

Confidentiality

1. All information processed by or through Europol, except information which is expressly marked or is clearly recognisable as being public information, is subject to a basic protection level within the Europol organisation as well as in the Member States of the European Union. Information which is only subject to the basic protection level does not require a specific marking of a Europol classification level, but shall be designated as Europol information.
2. The Parties shall ensure the basic protection level mentioned in paragraph 1 for all information exchanged under this Agreement, by a variety of measures, including the obligation of discretion and confidentiality, limiting access to information to authorised personnel, and general technical and procedural measures to safeguard the security of the information.
3. Information requiring additional security measures is subject to a classification level of the Republic of Macedonia or Europol, which is indicated by a specific marking. Information is assigned such a classification level only where strictly necessary and for the time necessary.
4. The classification levels of the Parties and their designations are specified in Annex 3 to this Agreement and refer to the specific security packages in accordance with the national legislation of the Parties. The classification levels relate to specific security packages, which offer different levels of protection, depending on the content of the information, and take account of the detrimental effect non-authorised access, dissemination or use of the information might have on the interests of the Parties. The Parties undertake to provide equivalent protection to the information marked with a classification level in accordance with the table of equivalence of the classification levels contained in Annex 3 hereto.
5. Republic of Macedonia shall ensure that access authorisations to and protection of protectively marked information will be complied with by all competent authorities to whom information may be transmitted in accordance with this Agreement.

Article 11

Confidentiality Procedures

1. Each Party shall be responsible for the choice of the appropriate classification level in accordance with Article 10 for information supplied to the other Party.
2. In choosing the classification level, each Party shall adhere to the classification of the information under its national law or applicable regulations and take into account the need for flexibility and the requirement that classification of law enforcement information should be the exception and that, if such information has to be classified, the lowest possible level should be assigned.
3. If either Party - on the basis of information already in its possession - comes to the conclusion that the choice of classification level needs amendment, it shall inform the other Party and attempt to agree on an appropriate classification level. Neither Party shall specify or change a classification level of information supplied by the other Party without the consent of that Party.
4. Each Party may at any time request an amendment of the classification level related to the information it has supplied, including a possible removal of such a level. The other Party shall amend the classification level in accordance with such requests. Each Party shall, as soon as circumstances allow this, ask for amendment of the classification level to a lower one or its removal.
5. Each Party may specify the time period for which the choice of classification level shall apply, and any possible amendments to the classification level after such period.
6. Where information of which the classification level is amended in accordance with this Article has already been supplied to one or more of the Member States of the European Union or third parties, Europol shall, at the request of the International Police cooperation Division of the Ministry of Internal Affairs, inform the recipients of the change of classification level.

Article 12

Liaison officers

If required for a further enhancement of the co-operation as laid down in this Agreement, in view of concluding an operational agreement, Republic of Macedonia and Europol may agree to the assignment of one or more Liaison Officers. The liaison officers' functions, tasks, and status will be the subject of consultations with a view to concluding a liaison agreement.

Article 13

Expenses

The Parties shall bear their own expenses which arise in the course of implementation of the present Agreement, unless otherwise agreed on a case-by-case basis.

Article 14

Liability

1. If damage is caused to one Party or to an individual as a result of unauthorised or incorrect information processing under this Agreement by the other Party, that Party shall be liable for such damage.
2. In cases where Europol is obliged to repay to Member States of the European Union or another third State or third body amounts awarded as compensation for damages to an injured party, and the damages are due to the failure of the Republic of Macedonia to comply with its obligations under this Agreement, Republic of Macedonia shall be bound to repay, on request, the amounts which Europol paid to a Member State or another third State or third body to make up for the amounts it paid in compensation.
3. In case no agreement can be found on the determination and compensation of damage between the Parties under this Article, the issue shall be settled in accordance with the procedure laid down in Article 15.

Article 15

Settlement of disputes

All disputes which may emerge in connection with the interpretation or application of the present Agreement shall be settled by means of consultations and negotiations between representatives of the Parties.

Article 16

Special Clause

Nothing in this agreement shall prejudice or otherwise affect or impact upon the provisions of any Mutual Legal Assistance Treaty, working law enforcement relationship, or any other agreement or arrangement for the exchange of information between the Republic of Macedonia and any Member State of the European Union. The provisions regarding the processing of information as mentioned in this Agreement, however, shall be respected by the Parties with regard to all information exchanged under this Agreement.

Article 17

Termination of the Agreement

This Agreement may be terminated in writing by either of the Parties with three months' notice.

Article 18

Amendments and Supplements

1. This Agreement may be amended at any time by mutual consent between the Parties. All the amendments and supplements must be in writing. Europol may only give its consent to amendments after the approval of such amendments by the Council of the European Union.
2. The Annexes to this Agreement may be amended through an Exchange of Notes between the Parties.
3. The Parties shall enter into consultations with respect to the amendment of this Agreement or its Annexes at the request of either of them.

Article 19

Entry into force

This Agreement shall enter into force on the date on which Republic of Macedonia notifies Europol in writing through diplomatic channels that it has ratified this Agreement.

Done at _____, this _____ day of _____,
in two originals in Macedonian and in English, each text being equally authentic.

For Republic
Of Macedonia

For Europol

ANNEX 1

DEFINITION OF THE FORMS OF CRIME MENTIONED IN ARTICLE 3 OF THE AGREEMENT BETWEEN THE REPUBLIC OF MACEDONIA AND EUROPOL

With regard to the forms of crime covered in Article 3 (1) of this Agreement, Europol shall, for the purposes of this Agreement, use the following definitions:

- "unlawful drug trafficking" means the criminal offences listed in Article 3 (1) of the United Nations Convention of 20 December 1988 against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances and in the provisions amending or replacing that Convention;
- "crime connected with nuclear and radioactive substances" means the criminal offences listed in Article 7(1) of the Convention on the Physical Protection of Nuclear Material, signed at Vienna and New York on 3 March 1980, and relating to the nuclear and/or radioactive materials defined in Article 197 of the Euratom Treaty and Directive 80/836 Euratom of 15 July 1980;
- "illegal immigrant smuggling" means activities intended deliberately to facilitate, for financial gain, the entry into, residence or employment in the territory of the Member States of the European Union and the Republic of Macedonia, contrary to the rules and conditions applicable in their territories;
- "traffic in human beings" means subjection of a person to the real and illegal sway of other persons by using violence or menaces or by abuse of authority or intrigue, especially with a view to the exploitation of prostitution, forms of sexual exploitation and assault of minors or trade in abandoned children. These forms of exploitation also include the production, sale or distribution of child-pornography material;
- "motor vehicle crime" means the theft or misappropriation of motor vehicles, lorries, semi-trailers, the loads of lorries or semi-trailers, buses, motorcycles, caravans and agricultural vehicles, works vehicles, and the spare parts for such vehicles, and the receiving and concealing of such objects;
- "forgery of money and means of payment" means the acts defined in Article 3 of the Geneva Convention of 20 April 1929 on the Suppression of Counterfeiting Currency, which applies to both cash and other means of payments;
- "illegal money-laundering activities" means the criminal offences listed in Article 6 (1) to (3) of the Council of Europe Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime, signed at Strasbourg on 8 November 1990.

ANNEX 2**TO THE AGREEMENT ON CO-OPERATION BETWEEN
THE REPUBLIC OF MACEDONIA AND THE EUROPEAN POLICE OFFICE**

The competent authorities in the Republic of Macedonia responsible under national law for preventing and combating the criminal offences referred to in Article 3 (1) of the Agreement between the Former Yugoslav Republic of Macedonia and the European Police Office are:

The Ministry of Internal Affairs
International Police cooperation Division

The Ministry of Finance
Customs administration

The Ministry of Finance
Financial Police

ANNEX 3

TO THE AGREEMENT ON CO-OPERATION BETWEEN THE REPUBLIC OF MACEDONIA AND THE EUROPEAN POLICE OFFICE

The Parties, in conformity with Article 10 (4) of the Agreement on Co-operation between the Republic of Macedonia and European Police Office, determine that the following classification levels under the national legislation of the Republic of Macedonia and classification levels used within Europol are equivalent:

For Republic
of Macedonia

For Europol

"Interno"

This level is applicable to information the unauthorized disclosure of which would cause a damage to the work of the state bodies, units of the local self-government and other institutions which are of importance for the public security, defense, foreign affairs and the security and intelligence activities of the state bodies of the state administration.

"Doverljivo"

This level is applicable to information created by the state bodies, bodies of the units of the local self-government and other institutions which are of importance for the public security, defense, foreign affairs and the security and intelligence activities of the state administration of the Republic of Macedonia, the unauthorized disclosure of which would cause serious damage to the important interests of the Former Yugoslav Republic of Macedonia.

"Europol Restricted"

This level is applicable to information and material the unauthorised disclosure of which could be disadvantageous to the interests of Europol or of one or more Member States.

"Europol Confidential"

This level is applicable to information and material the unauthorised disclosure of which could harm the essential interests of Europol or of one or more Member States.

“Strogo Doverljivo”

This level is applicable to information created by the state bodies, bodies of the units of the local self-government and other institutions which are of importance for the public security, defense, foreign affairs and the security and intelligence activities of the state administration of the Republic of Macedonia, the unauthorized disclosure of which would cause serious damage to the vital interests of Republic of Macedonia.

"Europol Secret"

This level is applicable only to information and material the unauthorised disclosure of which could seriously harm the essential interests of Europol or of one or more Member States.

“Državna Tajna”

This level is applicable to information the unauthorized disclosure of which would jeopardise or cause irrevocable damages of the permanent interests of the Republic of Macedonia.

“Europol Top Secret”

This level is applicable only to information and material the unauthorised disclosure of which could cause exceptionally grave prejudice to the essential interests of Europol or of one or more Member States.

Член 3

Министерството за внатрешни работи се определува како орган на државната управа што ќе се грижи за извршување на овој договор.

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

L I G J**PËR RATIFIKIMIN E MARRËVESHJES STRATEGJIKE NDËRMJET REPUBLIKËS SË
MAQEDONISË DHE ZYRËS SË POLICISË EVROPIANE****Neni 1**

Ratifikohet Marrëveshja Strategjike ndërmjet Republikës së Maqedonisë dhe Zyrës së Policisë Evropiane, e lidhur në Drezden më 16 janar 2007, nëpërmjet shkëmbimit të letrave.

Neni 2

Marrëveshja Strategjike në original, në gjuhën maqedonase dhe angleze, si vijon:

Neni 3

Ministria e Punëve të Brendshme përcaktohet si organ i administratës shtetërore e cila do të kujdeset për zbatimin e kësaj Marrëveshjeje.

Neni 4

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

2.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА СЕДМИОТ ДОПОЛНИТЕЛЕН ПРОТОКОЛ НА УСТАВОТ НА СВЕТСКИОТ ПОШТЕНСКИ СОЈУЗ

Се прогласува Законот за ратификација на Седмиот дополнителен протокол на Уставот на Светскиот поштенски сојуз,

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 29 јануари 2008 година.

Бр. 07-511/1
29 јануари 2008 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Љубиша Георгиевски, с.р.

З А К О Н

ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА СЕДМИОТ ДОПОЛНИТЕЛЕН ПРОТОКОЛ НА УСТАВОТ НА СВЕТСКИОТ ПОШТЕНСКИ СОЈУЗ

Член 1

Се ратификува Седмиот дополнителен протокол на Уставот на Светскиот поштенски сојуз, донесен на дваесет и третиот состанок на Конгресот на Светскиот поштенски сојуз одржан од 15 септември до 5 октомври 2004 година во Букурешт, Романија.

Член 2

Седмиот дополнителен протокол на Уставот на Светскиот поштенски сојуз, во оригинал, на француски јазик и во превод на македонски јазик, гласи:

Septième Protocole additionnel
à la Constitution de l'Union postale universelle

Les Plénipotentiaires des Gouvernements des Pays-membres de l'Union postale universelle réunis en Congrès à Bucarest, vu l'article 30.2 de la Constitution de l'Union postale universelle conclue à Vienne le 10 juillet 1964, ont adopté, sous réserve de ratification, les modifications suivantes à ladite Constitution.

Article I**(Préambule modifié)**

En vue de développer les communications entre les peuples par un fonctionnement efficace des services postaux et de contribuer à atteindre les buts élevés de la collaboration internationale dans les domaines culturel, social et économique, les Plénipotentiaires des Gouvernements des pays contractants ont adopté, sous réserve de ratification, la présente Constitution.

L'Union a pour vocation de stimuler le développement durable de services postaux universels de qualité, efficaces et accessibles, pour faciliter la communication entre habitants de la planète en:

- garantissant la libre circulation des envois postaux sur un territoire postal unique composé de réseaux interconnectés;
- encourageant l'adoption de normes communes équitables et l'utilisation de la technologie;
- assurant la coopération et l'interaction entre les parties intéressées;
- favorisant une coopération technique efficace;
- veillant à la satisfaction des besoins évolutifs des clients.

Article II**(Article Ibis ajouté)****Définitions**

1. Aux fins des Actes de l'Union postale universelle, les termes ci-après sont définis comme suit:

- 1.1 **Service postal:** ensemble des prestations postales dont l'étendue est déterminée par les organes de l'Union. Les principales obligations s'attachant à ces prestations consistent à répondre à certains objectifs sociaux et économiques des Pays-membres, en assurant la collecte, le tri, la transmission et la distribution des envois postaux.
- 1.2 **Pays-membre:** pays qui remplit les conditions énoncées à l'article 2 de la Constitution.
- 1.3 **Territoire postal unique (un seul et même territoire postal):** obligation pour les parties contractantes des Actes de l'UPU d'assurer, selon le principe de réciprocité, l'échange des envois de la poste aux lettres dans le respect de la liberté de transit et de traiter indistinctement les envois postaux provenant des autres territoires et transitant par leur pays comme leurs propres envois postaux.
- 1.4 **Liberté de transit:** principe selon lequel une administration postale intermédiaire est tenue de transporter les envois postaux qui lui sont remis en transit par une autre administration postale, en réservant à ce courrier le même traitement que celui appliqué aux envois du régime intérieur.
- 1.5 **Envoi de la poste aux lettres:** envois décrits dans la Convention.
- 1.6 **Service postal international:** opérations ou prestations postales réglementées par les Actes. Ensemble de ces opérations ou prestations.

Article III
(Article 22 modifié)
Actes de l'Union

1. La Constitution est l'Acte fondamental de l'Union. Elle contient les règles organiques de l'Union et ne peut pas faire l'objet de réserves.
2. Le Règlement général comporte les dispositions assurant l'application de la Constitution et le fonctionnement de l'Union. Il est obligatoire pour tous les Pays-membres et ne peut pas faire l'objet de réserves.
3. La Convention postale universelle, le Règlement de la poste aux lettres et le Règlement concernant les colis postaux comportent les règles communes applicables au service postal international ainsi que les dispositions concernant les services de la poste aux lettres et des colis postaux. Ces Actes sont obligatoires pour tous les Pays-membres.
4. Les Arrangements de l'Union et leurs Règlements règlent les services autres que ceux de la poste aux lettres et des colis postaux entre les Pays-membres qui y sont parties. Ils ne sont obligatoires que pour ces pays.
5. Les Règlements, qui contiennent les mesures d'application nécessaires à l'exécution de la Convention et des Arrangements, sont arrêtés par le Conseil d'exploitation postale, compte tenu des décisions prises par le Congrès.
6. Les Protocoles finals éventuels annexés aux Actes de l'Union visés sous 3 à 5 contiennent les réserves à ces Actes.

Article IV
(Article 30 modifié)
Modification de la Constitution

1. Pour être adoptées, les propositions soumises au Congrès et relatives à la présente Constitution doivent être approuvées par les deux tiers au moins des Pays-membres de l'Union ayant le droit de vote.
2. Les modifications adoptées par un Congrès font l'objet d'un protocole additionnel et, sauf décision contraire de ce Congrès, entrent en vigueur en même temps que les Actes renouvelés au cours du même Congrès. Elles sont ratifiées aussitôt que possible par les Pays-membres et les instruments de cette ratification sont traités conformément à la règle requise à l'article 26.

Article V

(Article 31 modifié)

Modification du Règlement général, de la Convention et des Arrangements

1. Le Règlement général, la Convention et les Arrangements fixent les conditions auxquelles est subordonnée l'approbation des propositions qui les concernent.
2. **La Convention et les Arrangements** sont mis à exécution simultanément et ils ont la même durée. Dès le jour fixé par le Congrès pour la mise à exécution de ces Actes, les Actes correspondants du Congrès précédent sont abrogés.

Article VI

Adhésion au Protocole additionnel et aux autres Actes de l'Union

1. Les Pays-membres qui n'ont pas signé le présent Protocole peuvent y adhérer en tout temps.
2. Les Pays-membres qui sont parties aux Actes renouvelés par le Congrès mais qui ne les ont pas signés sont tenus d'y adhérer dans le plus bref délai possible.
3. Les Instruments d'adhésion relatifs aux cas visés sous 1 et 2 doivent être adressés au Directeur général du Bureau International. Celui-ci notifie ce dépôt aux Gouvernements des Pays-membres.

Article VII

Mise à exécution et durée du protocole additionnel à la Constitution de l'Union postale universelle

Le présent Protocole additionnel sera mis à exécution le 1er janvier 2006 et demeurera en vigueur pendant un temps indéterminé.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires des Gouvernements des Pays-membres ont dressé le présent Protocole additionnel, qui aura la même force et la même valeur que si ses dispositions étaient insérées dans le texte même de la Constitution, et ils l'ont signé en un exemplaire qui est déposé auprès du Directeur général du Bureau International. Une copie en sera remise à chaque Partie par le Bureau international de l'Union postale universelle.

Fait à Bucarest, le 5 octobre 2004.

Седми дополнителен протокол на Уставот на Светскиот поштенски сојуз

Полномошниците на владите на земјите-членки на Светскиот поштенски сојуз, кои се состанаа на Конгресот во Букурешт, според чл. 30.2, од Уставот на Светскиот поштенски сојуз, усвоен во Виена, на 10 јули, 1964 год., ги усвоија следните измени на спомнатиот Устав кои подлежат на ратификација.

Член I

(Измена на преамбулата)

За да се подобрат комуникациите меѓу народите со ефикасно функционирање на поштенските услуги и да се даде придонес кон постигнувањето на високите цели за меѓународна соработка во културниот, социјалниот и економскиот домен, полномошниците на владите на договорните земји го усвоија следниот Устав кој подлежи на ратификација.

Мисијата на Сојузот е да поттикне трајно развивање на квалитетни, ефикасни и пристапни универзални поштенски услуги со цел да се олесни комуникацијата меѓу жителите од светот, истовремено:

- гарантирајќи слободно циркулирање на поштенските пратки на единствената поштенска територија составена од меѓусебно поврзани мрежи;
- поттикнувајќи усвојување на праведни заедничките стандарди и користење на технологија;
- обезбедувајќи соработка и меѓусебна активност на заинтересираните страни,
- фаворизирајќи ефикасна техничка соработка;
- грижејќи се да ги задоволи променливите потреби на корисниците.

Член II

(додаден е член 1 bis)

Дефиниции

1. За потребите на актите на Светскиот поштенски сојуз подолунаведените поими се дефинирани на следниов начин:

1.1. Поштенска услуга : сите поштенски услуги чиј обем е определен од органите на Сојузот . Главните обврски на овие услуги се состојат во задоволување на определени социјални и економски цели на земјите-членки, обезбедувајќи прием, сортирање, пренос и достава на поштенски пратки.

1.2. Земја-членка : Земја која ги исполнува условите наведени во чл. 2 од Уставот

1.3. Единствена поштенска територија (една и иста поштенска територија) обврска на договорните страни на актите СПС е да обезбедат рамената на писмоносни пратки според принципот на реципроцитет почитувајќи ја слободата на транзит и да ги обработуваат без дискриминација, како да се нивни сопствени поштенски пратки, поштенските пратки кои потекнуваат од други територии, а транзитираат низ нивната земја.

1.4. Слобода на транзит: Принцип според кој посредничката поштенска управа е должна да ги транспортира поштенските пратки кои ги предала во транзит друга поштенска управа, обезбедувајќи им на овие пратки ист третман како и на пратките од вантрешниот сообраќај.

1.5. Писмоносна пратка : пратки кои се опишани во Конвенцијата.

1.6. Меѓународна поштенска услуга: Операции или поштенски услуги кои се регулирани со актите. Сите овие операции или услуги.

Член III

(член 22 изменет)

Акти на Сојузот

1. Уставот е основен акт на Сојузот. Тој ги содржи основните правила на Сојузот и не смее да биде предмет на резерви.
2. Општиот правилник ги содржи одредбите со кои се обезбедува примена на Уставот и функционирање на Сојузот. Тој е задолжителен за сите земји-членки и не смее да биде предмет на резерви.
3. Светската поштенска конвенција, Правилникот за писмоносни пратки и Правилникот за поштенски пакети ги содржат заедничките правила кои се применуваат во меѓународната поштенска услуга, како и одредбите кои се однесуваат на писмоносните услуги и поштенските пакети. Овие акти се задолжителни за сите земји-членки.
4. Со аранжманите на Сојузот и со нивните правилници, освен услугите за писмоносни пратки и за поштенски пакети, се регулираат и другите услуги меѓу земјите-членки кои се потписнички. Тие се задолжителни само за овие земји.
5. Правилниците, кои ги содржат неопходните мерки за применување на Конвенцијата и аранжманите, ги донесува Советот за поштенска експлоатација имајќи ги предвид одлуките што ги донесува Конгресот.
6. Евентуалните завршни протоколи приложени кон актите на Сојузот спомнати во став 3, 4 и 5 ги содржат резервите на овие акти.

Член IV

(член 30 изменет)

Измена на Уставот

1. Предлозите кои му се поднесени на Конгресот, а се однесуваат на овој Устав за да се усвојат, треба да бидат одобрени од најмалку две третини од земјите-членки на Сојузот кои имаат право на глас.

2. Измените што ги усвоил Конгресот се предмет на Дополнителен протокол и доколку Конгресот не одлучи поинаку, влегуваат во сила во исто време кога и актите кои се обновиле во текот на истиот Конгрес. Нив ги ратификуваат колку што е можно поскоро земјите-членки, а инструментите за ратификација се разгледуваат согласно усвоената постапка во член 26.

Член V

(член 31 изменет)

Измена на Општиот правилник, Конвенцијата и аранжманите

1. Општиот правилник, Конвенцијата и аранжманите ги утврдуваат условите според кои се одобруваат предлозите во врска со нив.

2. Конвенцијата и аранжманите влегуваат во сила истовремено и имаат ист рок на важење. Денот за нивното влегување во сила го утврдува Конгресот и на тој ден престануваат да важат соодветните акти од претходниот Конгрес.

Член VI

Пристапување кон Дополнителниот протокол и кон другите акти на Сојузот

1. Државите членки кои што не го потпишале овој Протокол можат да пристапат кон него во било кое време.

2. Државите членки кои се страни на обновените акти од Конгресот, кои не ги потпишале овие акти, можат да пристапат кон нив што е можно поскоро.

3. Инструментите за пристапување во врска со споменатото во став 1 и 2 се доставуваат до Генералниот директор на Меѓународното биро, кој ќе достави известување до владите на државите членки за нивното депонирање.

Член VII

Влегување во сила и важење на Дополнителниот протокол на Уставот на Светскиот поштенски сојуз

Овој Дополнителен протокол ќе влезе во сила на 1 јануари 2006 година и ќе остане во сила за неопределен временски период.

Како потврда на ова, полномошниците на владите на земјите-членки го составиле овој Дополнителен протокол, кој ја има истата сила и важност како неговите одредби да биле внесени во текстот од Уставот и е потпишан во еден оригинал кој му е доставен на Генералниот директор на Меѓународното биро. Меѓународното биро на СПС ќе достави копија од овој документ на секоја страна.

Составено во Букурешт, 5 октомври 2004 год.

Член 3

Министерството за транспорт и врски се определува како орган на државната управа што ќе се грижи за извршување на Протоколот.

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

L I G J

PËR RATIFIKIMIN E PROTOKOLLIT TË SHTATË PLOTËSUES TË KUSHTETUTËS SË LIDHJES POSTARE BOTËRORE

Neni 1

Ratifikohet protokolli i shtatë plotësues i Kushtetutës së Lidhjes Postare Botërore, i miratuar në mbledhjen e njëzet e tretë në Kongresin e Lidhjes Postare Botërore të mbajtur në Bukuresht, Rumani prej 15 shtator deri në 5 nëntor 2004.

Neni 2

Protokolli i shtatë plotësues i Kushtetutës së Lidhjes Postare Botërore, në origjinal në gjuhën frënge dhe me përkthim në gjuhën maqedonase, si vijon:

Neni 3

Ministria e Transport dhe Lidhjeve përcaktohet si organ i administratës shtetërore i cili do të kujdeset për zbatimin e Protokollit.

Neni 4

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në “Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

www.sivesnik.com.mk
contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје
бул. "Партизански одреди" бр. 29. Поштенски факс 51.
Директор и одговорен уредник - Тони Трајанов.
Телефони: +389-2-3298-860, 3290-471, 3290-449.
Телефакс: +389-2-3112-267.

Претплатата за 2008 година изнесува 9.200,00 денари.
„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.
Рок за рекламации 15 дена.
Жиро-сметка: 300000000188798.
Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.
Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

ISSN 0354-1622

